

DIRVA

Nr. 66 Birželis-June 9, 1961 Cleveland, Ohio

Nauji komunistų puolimai Laose

Vakarai ruošia protestus ir boikotuoja konferenciją

Prez. Kennedy ir britų premjeras Macmillanas Londone prieš kelias dienas sutarė, kad sovietų pažadus tartis dėl Laos ateities reikės laikyti Maskvos globalinių intencijų bandymu, tai yra, noru ar nenoru siekti tarptautinės įtampos sumažinimo.

JAV delegacijos šefas amb. Harriman po to Ženevos konferencijoje ragino sovietus, kad jie Chruščiovo sutarimą su prez. Kennedžiu paverstų veiksmais, tai yra, įgyvendintų ginklų paliaubas Laose. Diena vėliau iš Laos atėję pranešimai parodė tikrą Maskvos atsakymą: komunistai po stiprios artilerijos ugnies puolė ir užėmė Padongo miestelį, iš kur karališkosios kariuomenės daliniai, milžiniškos priešo persvaros akivaizdoje, pristigę šaudmenų, turėjo pasitraukti.

Kaip reagavo Vakarai į atvejų atvejais komunistų pakartotą žygį — sulaužy-

mą sutarčių ir savo pažadų? JAV ir Britanija boikotavo tarptautinės konferencijos posėdį, kuriame

vistiek nebūtų buvę pasiekta jokios pažangos, nebent pasiklausyta naujų puolimų ir sovietinės propagandos perlų.

JAV delegacijos šefas Harriman įteikė protestą sovietų delegacijos šefui Puškinui. JAV ir britų delegacijos pasiprašė, kad vyriausybės atsiųstų naujas instrukcijas, ir vienas JAV delegacijos narys pareiškė, kad amerikinė delegacija tol nedalyvausianti konferencijoje, kol Sovietija sutiks paremti ginklų paliaubų įgyvendinimą. Washington pradėta svarstyti apie griežtos notos pasiuntimą Maskvai.

Padongo kritimas militariškai nėra didelis nuostolis, lyginant su jau prasta Laos dalimi, bet jis stipriai sukrėtė Laos karališkosios kariuomenės moralę, išryškindamas, kokios trapios buvo taikos viltys, sudėtos į tarptautinę konferenciją.

VIENOS PASITARIMŲ NOTOS

Iš Vakarų Vokietijos sostinės ateinančiomis žiniomis, prez. Kennedy ir Chruščiovas Vienoje apsiėmė notomis dėl Vokietijos ir Berlyno.

"Atvirų" pasikalbėjimų detalės tebe laikomos paslaptyste, bet iš minėtų notų turinio aiškėja, kad abu lyderiai laikėsi senai žinomų pozicijų dėl Berlyno atei-

Tačiau, vienu ar kitu atveju, Vienos susitikimas įspėjęs Vakarų sąjungininkus, jog prieš metų pabaigą reikia laukti sunkiausios ligšiol tarptautinės krizės dėl Berlyno. Tai galbūt ir yra pats didžiausias susitikimo laimėjimas.

Žinias dėl apsiėmimo notomis Vienos pasitarimuose pagaliau patvirtino ir Baltieji Rūmai, kurių spaudos sekretorius Lincoln White pareiškė, kad sovietų atstovai pasitarimų pabaigoje įteikė amerikiečiams dvi notas: vienoje jų buvo išdėstytos sovietų pažiūros dėl Berlyno, kitoje — nusiginklavimo ir atominio bandymų nutraukimo.

Tas komunistų žygis galutinai sukrėtė prez. Kennedžio susitikimo su Chruščiovu prasmingumą, nes Laos klausimas buvo vienintelis, dėl kurio jis Chruščiovu buvo priėjęs "vieningos nuomonės".

Britai taip pat jaučiasi sovietų apgauti, nes prieš konferenciniuose pasitarimuose tarp britų ambasadoriaus ir sovietų užs. reik. min. Gromyko buvo aiškiai pabrėžta, kad JAV ir Britanija eis į derybas su sąlyga, kad sovietai įsakys komunistams įgyvendinti ginklų paliaubas. Praktiškai komunistai beveik be paliovos, kai tik oro sąlygos leido, tęsė artilerijos ir pėstininkų puolimus.

Dabar delegacijų sluoksniuose kalbama, kad būklė galinti pasitaisyti per nak-

Lansinge, Michigano valstybės universitete, kuriame mokosi 23,000 studentų, gegužės 13 d. įvyko tautybų paroda ir festivalis. Būrelis ten studijuojančių lietuvių sugebėjo kartu su latviais ir estais įrengti pabaltiečių skyrį. Nuotraukoje matomi studentai Jūratė Petravičiūtė ir Rimantas Gražulis, aiškinę parodos žiūrovams apie išstatytus lietuvių eksponatus ir teikę informaciją apie Lietuvą.

JAV DILEMA — KAIP BALSUOTI DĖL ANGOLOS

Prasidėjusiuose Jungt. Tautų Saugumo Tarybos debatuose dėl Angolos Portugalija atkakliai gynė savo administraciją toje Vakarų Afrikos teritorijoje, įrodinėdama, jog Angola tapo "netikimo laukinių siautėjimo" auku.

Lisabonos vyriausybė kaltino, kad Azijos ir Afrikos valstybės pateikusios Saugumo Tarybai "nuogus melus", ir jų pareikalauti debatai tik didinsią "iš užsienio remiamus" komunistų, ekstremistų ir anarchistų žiaurumus.

Portugalijos delegatas pabrėžė, kad Lisabona nesanti linkusi įsileisti į Angolą Jungtinių Tautų

Kovos su teroristais išplito ne tik visoje šiaurinėje Angolos dalyje, bet jau persimetė ir į vakarinę pakrantę.

ti, jei tik sovietai duotų nurodymus komunistams nutraukti kovas. Komunistai gali tai padaryti, kaip prieš keletą mėnesių "Asočių lygumoje", kol sutelks jėgas naujam puolimui. Tuo atveju konferencija tęstųsi... iki naujo smūgio Vakarams.

komisijų, nes Angola esanti Portugalijos dalis, ir neramumų malšinimas esąs Portugalijos vidaus reikalas. Šis pareiškimas sukėlė nepasitenkinimą tarp Vakarų sąjungininkų, kurie užkulisuose buvo bandę sušvelninti Azijos ir Afrikos tautų rezoliucijos reikalavimus, pagal kuriuos Portugalija turėjo būti pamerkta už "žudynes" ir "represijas".

Rezoliucijos projektą Saugumo Tarybon įnešusi Liberijos delegacija teigia, kad pagal jos turimas "patikimas informacijas" portugalų kariuomenė nužudžiusi Angoloje daugiau kaip 30,000 negrų, o 80,000 jų pabėgę į Kongą. Portugalijos delegacija nurodė, kad teroristai vykdą plataus masto žudynes, naikindami išstisus kaimus, ir jų daugumą sudarą iš užsienių atsiųsti agentai, kurių mokyklos esančios Konge.

TIRIA DOMINIKOS ĮVYKIUS

Amerikos Valstybių Organizacijos sudaryta komisija atvyko į Dominikos Respubliką tirti kaltinimų prieš naująjį režimą, kuris dabar pasižadėjo krašte palaipsniui atstatyti pilietines teises.

Komisijos atvykimo išvakarėse buvo iš kariuomenės pašalintas plk. Abbes Garcia, kurio pavardė siejama su policinio teroro inspravimu krašte. Plk. Abbes buvo karinės žvalgybos viršininkas, bet vadovavęs akcijoms prieš nužudytojo diktatoriaus priešus. Jo atleidimas padarytas diktatoriaus įpėdinio Rafael Trujillo jr. pageidavimu. Tikima, kad jis tuo sieks sumažinti užsieniuose didėjančią kritiką dėl policijos: siautėjimo Dominikoje.

Komisija turės nustatyti, ar Dominikoje apie penkias dienas.

Naujasis Dominikos režimas rodė užsienio laikraštininkams lavonus dviejų vyrų, kurie kaltinami dalyvavę atentate. Vienas jų, atsargos generolas Juan Diaz, kaip skelbiama, buvęs faktinis diktatoriaus žudikas. Vyriausybė skelbia, kad sąmokslė dalyvavę septyni asmenys, kurių vienas dar tebesąs laisvas, o kiti žuvę arba sugauti. Sprendžiant iš to, kad jiems nepasisekė pabėgti į užsienius, reikia spėti, kad jie neturėjo stipraus pogrindinio užnugario.

Krašte kariuomenė tebėra parengties būklėje, ir susisiekimas griežtai kontroliuojamas. Vyriausybė užsienio laikraštininkams rodė vyskupo Francisco Panal laišką, kuriame reikalaujama, kad visi kunigai laikytų gedulingas mišias už žuvusį diktatorių.

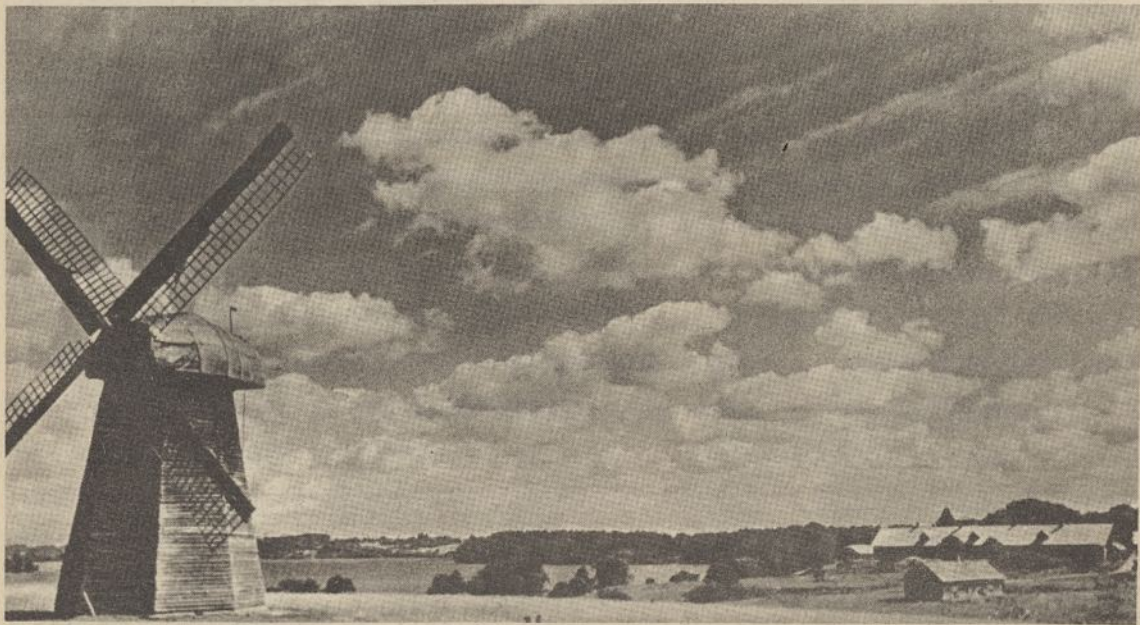
TRUMPAI

* Atominų bandymų nutraukimo derybose JAV delegacija pasiūlė, kad Sovietija leistų patiems savo piliečiams nuspręsti, ar Vakarai tikrai nori pasiekti susitarimą dėl atominų bandymų sustabdymo. Delegacijos šefo Arthur H. Dean žodžiais, Sovietija turėtų savo gyventojams paskelbti Vakarų pasiūlymo tekstą, kad rusai galėtų susidaryti "nepriklausomą nuomonę".

* Tūkstančiai demonstrantų Japonijoje džiūgavo, kad vyriausybė buvo priversta pertraukti savo pastangas dėl naujo įstatymo, kuris būtų uždraudęs demonstracijas šalia parlamento ir premjero oficialiosios rezidencijos, priėmimo.

Kompozitorius Bronius Budriūnas, Los Angeles šv. Kryžiaus parapijos choro dirigentas. Jo vadovaujamas Los Angeles lietuvių choras atvyksta į Chicago dalyvauti Dainų šventėje. Šis choras atvyksta iš tolimiausios JAV vietos. Komp. Br. Budriūnas yra vienas Dainų šventės mišraus jungtinio choro dirigentų.

Senas malūnas prie Vencavų ežero Rytų Aukštaitijoje.

Stalinabado skandalas

Kremliaus 'azijinėj vitrinoje' keičiamos dekoracijos.

Vieną rytą nustebe Sovietijos piliečiai Pravdoje perskaitė, kad didžioji jėgainė "Nurek Ges" sovietinėje Tadžikijoje, turėjusi savo apimtini pralenkti įrengimus prie Volgos, būsimi statoma, "nepaisant apgavysčių ir iš-eikvojimų". Tik po to užtikrinimo sovietų partijos laikraštis nušvietė įvykius sovietinės imperijos Vidurio Azijos provincijoje.

Įvykiai Tadžikijoje parodo, kaip sunku yra tokią daugiatautę imperiją, kaip Sovietija, valdyti pagal komunistinius šūkius, kurie prieštarauja imperialistiniams centralės tikslams. Nušalioje Tadžikijoje rusai ir vietiniai komunistai pradėjo veiksmus ar "apsileidimus", kurie nepateisinami Kremliuje. Jie, greičiausiai ne tiek iš vidinio įsitikinimo, kiek iš noro neerzinti vietos gyventojų, rodė toleranciją islamui ir tadžikų tautos nacionalizmui. Bet tai Pravda dėl akių pamini tik tarp kita ko.

Tuo tarpu abu "pagrindiniai kaltininkai" buvo ligšiol atvejų atvejais giriami ir komunizmo prasme visai "garbingi" partijos valdininkai. Sovietinės Tadžikijos premjeras Dodžudojevas ir pirmasis partijos sekretorius Uldžabajevas ilgus metus ištikimai tarnavo partijai. Dodžujevas buvo paskirtas "visasąjunginio" aukščiausiojo sovieto prezidiumo pirmininko pavaduotoju po daugelio įstatinistinės eros metu, kuriais jis pasižymėjo, kaip ištikimas ir klusnus bolševikinės policijos viršininkas. Tadžikijoje, Uldžabajevas anks-

čiau sėdėjo premjero poste ir daugelį metų buvo partijai ištikimas komunistinės agitacijos ir propagandos skleidėjas. Tai, kuo Maskva oficialiai juos apkaltino, yra tipinga visiems "respublikų" ar provincijų partijos valdininkams. Ištiesais metais jie pranešinėjo į Maskvą nepaprastus laimėjimus, nors iš tikrųjų planai buvo išpildomi. Tiesą pasakius, jie darė tą patį, kaip ir Maskvos centrinės statistikai. Skirtumas tik tas, kad jų melai buvo skirti ne užsieniui, bet Maskvos buhalterijos knygoms.

Viena techninių studijų grupė iš JAV, kuri 1958 metais turėjo progos aplankyti Tadžikiją, paskelbė, kad gyvenimo sąlygos ten yra skurdžios, laukai menkai įdirbti ir derliai dėl vabzdžių epidemijų ir nepakankamos mechanizacijos menki. Šias išvadas Maskva pavadino "kapitalistinėmis šmeižtais", kuriuos iš pavydo sugalvoję "nuo pažangos atsilikę" Amerikos agronomai. Lyg tyčia Tadžikija, kuri dėl didelių atstumų nuo centrinės Rusijos ir savo geografinių sąvybių išliko labiau apsaugota nuo rusifikacijos, buvo Kremliaus mėgstama vaizduoti, kaip sovietinės tolerancijos tautinių mažumų atžvilgiu pavyzdys. Per tadžikus, kurie yra giminingi šiaurinės Indijos gyventojams, buvo norima Pietvakarių Azijos gyventojams pavaizduoti, kaip rūpestingai Kremlius globojasi mažas tautas.

Kokiu mastu tikri klastojimai ir suktybės iššaukė Stalinabado,

Tadžikijos sostinės, skandalą, labai sunku pasakyti, bet kyla klausimas, ar tie oficialieji kaltinimai nedengė daug gilesnių priežasčių: sovietų kolonijinės politikos fiasco. Minėti tie klas-tojimai tęsėsi jau daugelį metų, ir tektų laikyti stebuklu, kad jie nebūtų buvę Maskvai žinomi anksčiau. Nes tūkstančiai rusų valdininkų ir agitatorių, gyvenančių Tadžikijoje, turėjo juk pastebėti tai, ką per trumpą laiką pastebėjo amerikiečių studijų grupė, ir nevisti iš jų galėjo būti paperkami, kaip antrasis partijos sekretorius ir Maskvos vietininkas Obnosovas, kuris prarado postą kartu su ministru pirmininku ir pirmuoju partijos sekretoriumi. Į akis krinta, kad visi trys tuo pat metu buvo išmesti ir iš komunistų partijos.

Ukrainietis Koval ir senas tadžikų komunistas Rasulovas dabar turi vykdyti tolimesnius valymus. Kremlius turėjo laimę nelaimėje, kad viešumos dėmesį nuo skandalo nukreipė Gagarino skridimas ir stambus tarptautiniai įvykiai. Tačiau Azijoje ir islaminėje Afrikoje nepaprastai domimasi, kaip sovietai valdo Tadžikiją, ir Kremlius neišlaikys amžiną paslaptį, ar po "klastojimų" arba "politinių nukrypimų" šūkiais neslypi akcija, kurios tikslas išnaikinti pavergtas tautas arba religines bendruomenes. (tp)

'ŠNIPŲ KARALIUS' DULLES TURĖS PASITRAUKTI

Kaip perorganizuojama Amerikos žvalgyba

Dar nėra "oficialu", bet jau vieša paslaptis, kad CIA (Centrinės Žvalgybos Agentūros) viršininkas Allen Dulles netrukus pasitrauks iš tarnybos. Tęprėjus dar nedaug laiko nuo Kubos įvykių, prezidentas Kennedy noris sudaryti įspūdį, kad Allen Dulles padaromas atpirkimo ožiu, tačiau pradėtoje tos įstaigos reorganizacijoje Dulles jau nebūtinai didelio balso.

Dulles, mirusio valstybės sekretoriaus brolis, "šnipų karalius" vardą susikūrė II Pasaulinio karo metu, iš savo įstaigos Šveicarijoje sugebėdamas nutiesti slaptus siūlus iki pat vyriausiosios fiurerio būstinės, o ypač iš ten diriguodamas keistas derybas dėl vokiečių kaptuliacijos Italijoje.

Dabartinė CIA buvo įsteigta 1947 metais, jai pavedant rinkti ir koordinuoti slapta informaciją iš viso pasaulio. Nuo to laiko ta įstaiga ir jos viršininkas pergyveno daug aštrios kritikos. Nes Allen Dulles išsikojo beveik visišką laisvę nuo kongreso kontrolės, jo fondai buvo slapti, jo valdininkai negalėjo būti priverčiami liudyti kongreso apklausinėjimuose, ir jis buvo atsakingas tik pačiam prezidentui.

Ji buvo taip pat smarkiai puolama už tai, kad jos špionažo tinklas nesugebėjo laiku įspėti apie reikšmingas permainas daugelyje pasaulio dalių. Taip amerikiečių vyriausybė netikėtai užklupo Irako ir Venezuelos perversmai, Toliau buvo priekaištaujama, kad ji po savo stogu suglaudinsiu dvi visiškai skirtingas funkcijas, būtent informacijų rinkimą bei įvertinimą ir slaptybių misijų vykdymą.

Reikšmingiausios misijos, kurias CIA viršininkas Dulles pravedė, buvo prokomunistinės vyriausybės nuvertimas Gvatemaloje, skraidymai virš Sovietijos teritorijos, vėliau privedę prie garsaus U-2 incidento, ir neseniai nepasisekusios Kubos invazijos paruošimas. Tačiau ten Dulles nebuvo vienintelis "šeimininkas". Ir karo laivyno slaptoji tarnyba turėjo savo personalą Kuboje. Tiek CIA, tiek karo laivyno žvalgyba labai suklejo, vertindamos priešų jėgas.

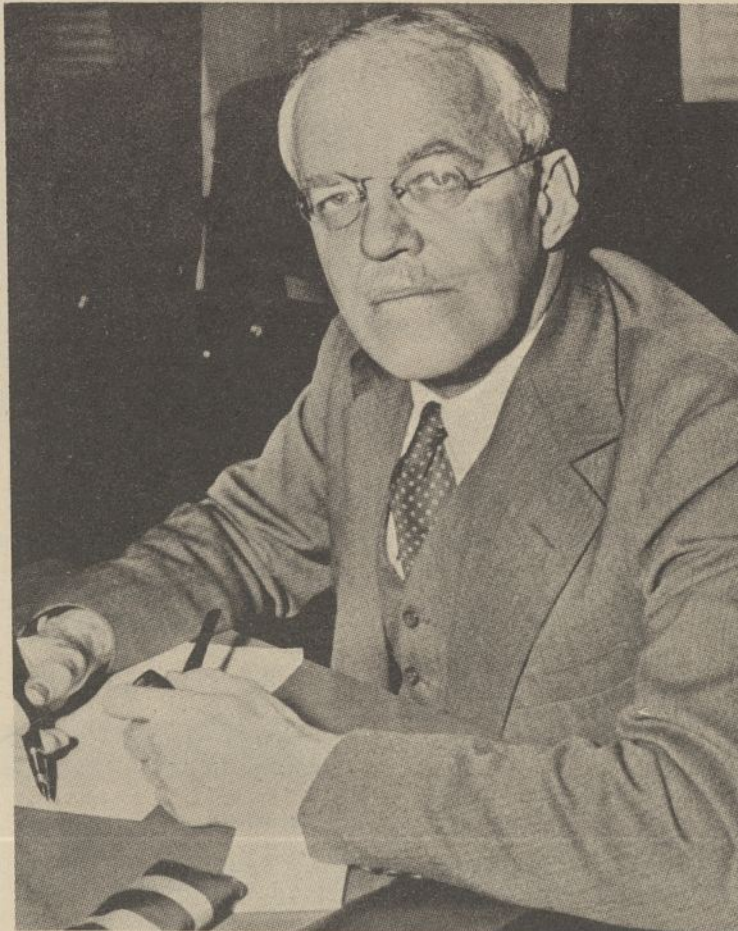
Tarp kita ko, CIA viršininkui šiandien prikišama, kad jis vykde savą Kubos politiką ir in-

vazijos pasirodymuose rėmėsis beveik išimtinai reakciniais Castro priešų elementais (Bastistos šalininkais) ir norėjęs bandyti, jei nuotykis būtų pasisekęs, Havanoje pastatyti reakcingą vyriausybę.

Prezidentas Kennedy nuo pat pradžios norėjo iš pagrindų re-

tikos, kurios tikslai nebūtų suderinti su visuotine užsienių politika.

Kai visos šios reformos bus įvykdytos, "Central Intelligence Agency" nebebus valstybės valstybėje, kaip dažnai prikišdavo kritikai ir kongreso nariai. Ji bus glaudžiau supinta su atskirų vy-

ALLEN DULLES, CIA (Centrinės Žvalgybos Agentūros) viršininkas.

formuoti CIA. Allen Dulles buvo naujosios vyriausybės perimtas tik tam, kad garantuotų šios svarbios įstaigos tęstinumą reformų laikotarpy. Dabar reorganizacija bus platesnio masto, negu anksčiau planuota, ir greičiau vykdoma.

Dulleso įpėdinu, kaip atrodo, numatytas generolas Maxwell Taylor, kuriam šiuo metu pavestas invazijos nesėkmės tardymas.

Prezidentas, kaip sakoma, nusivylęs senaisiais slaptybių tarnybų patarėjais ir todėl pritraukęs reorganizacijos talkon savo brolį Robertą Kennedį.

Reorganizacijos planuose pirmoje eilėje numatoma iš CIA atimti dvigubas funkcijas. Ateityje ji turėtų tik rinkti ir vertinti žinias, kad vyriausybei pateiktų visai objektyvų pasaulinės situacijos vaizdą. Misijų vykdymas turėtų būti perduotas specialiai sukurtai krašto gynybos šakai. Iš Kubos įvykių paaiškėjo, kad pabėgėlių armija buvo klaidingai apmokyta, kas iššaukė chaosą operacijos metu. Modernūs partizaninės taktikos apmokymas, kaip dabar pareiškama, galės būti atliekamas tik modernios armijos rėmuose.

Svarbiausia, reorganizuota CIA neturės savo gyvenimo už vyriausybės ribų. Sakoma, kad įvairūs CIA manevrai tarp kubiečių emigrantų buvę visai nežinomi valstybės departamentui. Todėl ateity CIA būsimi glaudžiau susieta su užsienių reikalų ministerija, kad negalėtų slapta vykdyti savo atskiros poli-

riausybės šakų sistema ir praras dalį to mito, kurį buvo sukūręs "šnipų karalius" Allen Dulles.

KUR DEDA PAGALBĄ

Raudonosios Kinijos režimas nori iš Australijos nupirkti skolon milijoną tonų kviečių, kad sumažintų ten siaučiantį badą. Tačiau Australijos vyriausybė delsia, nes jai paaiškėjo, kad raudonoji Kinija dalį tų kviečių nori iškeisti Sovietijoje į ginklus, kuriais remiami partizaniniai komunistai Azijos kraštuose. Kinija jau dalį ankstesnės australų kviečių siuntos pardavė Sovietijai. Pavergtosios Kinijos gyventojai gautų tik dalį ir šios siuntos, jei Australija nuspręstų kviečių duoti. (tp)

ROJAUS TERMINAS

"Komunizmas Sovietijoje prasidės už 15 metų ir bus bendrais bruožais įgyvendintas per 10 metų." -- taip neseniai atskiruose sovietų laikraščiuose paskelbė mokslių akademijos narys prof. Strumilinas ir partijos ideologas Stepanianas. (tp)

Kas Dirvos neskaito - daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

KUR GERIAUSIA PAILSETI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS, KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO, LONG BEACH PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE, GRAŽIOJE LIETUVISKOJE VASARVIETES VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
TEL. GA 8-8425

Ištaikinga vila, erdvūs kambariai • Gražus privatus 2 akry pušynas — parkas • Šiltos Golfstomo srovės, atviras jūros pliažas 5 min. pėsčiom • Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams • Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

VILA ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MEN. 10 IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonius kviečia atvykti.

Kfėiptis: E. Jansonas, 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999 arba nuo birželio 10 d.

AUDRONĖ JANSONAS,

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass.
Tel. GA 8-8425.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Naują Lietuvį Bendruomenės Tarybą sutinkant

Lietuvių Bendruomenės vyriausioji rinkimų komisija jau išsiuntinėjo oficialius pranešimus, kas išrinktas į trečiąją LB tarybą. Pranešime taip pat pažymėta, kad rinkimuose iš viso teisėtus balsus padavė 4,632 rinkėjai. Kiek buvo neteisėtų balsų, ir ar iš viso tokių buvo, komisija nepranešė.

Rinkėjų skaičius nedidelis. Gera dar, kad jis pralenkė prieš trejus metus paduotų balsų skaičių. Ir labai gaila, kad ir prie didelių pastangų, balsuotojų buvo mažiau, negu jų yra buvę prieš šešerius metus, kada buvo renkama LB pirmoji taryba.

Žiūrint į apygardų balsuotojų gausumą, tikrai pasigailėjimo verti yra Los Angeles apygardos daviniai. Jei visur kitur išrinkti kandidatai neapsėjo be 350 balsų, tai Los Angeles ne šimto nesurinko. O kodėl ten taip atsitiko, reikia laukti, kad patys tenyškščiai veikėjai tuos davinius panagrinės. O mes, atsimindami ten vykstančius nuolatinius tarpsprovinius nesklandumus, apie kuriuos jau keletas atvejais buvome rašę, galim tik pakartoti, kad tie pagaliai, pačių bendruomenininkų ir bendrus ratus sukišti, dabar beveik patiems į kaktą atsimušė. Taigi pamoka įvyko, ir jei mokiniai suprato kas atsitiko, tai ateityje vengs nereikalingo erzelio ir ieškos geresnio kelio, kuriame visi gali sutilti ir nesikumščiuodami eiti.

Žiūrint į balsavimo davinius vertas dėmesio yra ir teigiamas bendruomeniškumo momentas, kuris pasireiškė rinkimu ne partijų atstovus, bet veikėjus. Štai Chicagos apygardoj, daugiausia balsų surinkę yra J. Jasaitis — frontininkas ir Valdas Adamkavičius — santarietis. Vidurio apygardoj St. Barzdukas — frontininkas ir Juozas Bačiūnas — tautininkas.

Tokių pavyzdžių būtų galima visą glėbį priskaityti. Ir tai, atsimenant Lietuvį Bendruomenės struktūrą, jau užimtą veiklos barą ir numatomus nelengvo darbo sunkumus, tai reikia laikyti LB tarybos stiprumu. Jos nariai gali atsiremti į visus lietuvius, nes jie ne vien partiniais balsais išrinkti. Ir taip atsiremami jie savo sumanymams įgyvendinti gali platesnės paramos tikėtis.

Manau, kad atsiras specialistų, kurie nesunkiai suskaičiuos, kurios srovės ir kiek aktyvesniųjų veikėjų į LB tarybą išrinkta. Taip buvo padaryta po pirmosios ir antrosios tarybos rinkimų, taip bus ir dabar. Nors po ranka ir neturint sąrašų, bet iš žinomesnių pavardžių sprendžiant, — apie ketvirtadalį atstovų yra tautininkai.

Lietuvių Bendruomenės taryba išrinkta ir oficialiai paskelbta. Joje daug daugiau vyrų ir tik trys moterys. Visus juos sveikiname linkėdami išrinkti gerą valdybą, ruošti dar nepajudintų, bet reikalingų darbų planus ir našiai dirbti. Ir jei taip bus, tai bus pati geriausia dovana visiems lietuviams, o pačiai Bendruomenei įsistiprinimo kelias.

B. G.

OFICIALUS LB RINKIMŲ KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Lietuvių Bendruomenės Vyriausioji Rinkimų Komisija praneša, kad š. m. birželio 4 d. posėdyje, peržiūrėjusi rinkimų davinius į III-čiąją LB Tarybą rado, kad iš viso buvo paduota 4,632 teisėti balsai ir tarybos nariais išrinkti šie asmenys:

Los Angeles Apygardoje: N a k a i t e - A r b a č i a u s k i e n ė Elena (Alė Rūta), 45 m., rašytoja (71 balsais). Kandidatas — Valiukas Leonardas, 40 m., tarnautojas, 57 b.

Chicagos Apygardoje: J a s a i t i s Jonas, 34 m., teisininkas, tarnautojas, 1268 b. A d a m k a v i č i u s Valdas, 34 m., inžinierius, 1229 b. K i s i e l i u s Petras, 43 m. med. gydyt. 1104 b. V a r d y s Vytautas, 36 m. Dr., universiteto prof., 1059 b. B l i n s t r u b a s Teodoras, 54 m., pedagogas, 966 b. R a z m a Antanas, 38 m., med. daktaras, 929 b. G a r š v a Pranas, 46 m., R. Kat. kunigas, 860 m. J a k u b ė n a s Vladas, 56 m., kompozitorius, pianistas, 849 b. S h o t a G. Bruno, 38 m., tautinių šokių mokytojas, 846 b. Š a n t a r a s Sta-

sys, 52 m., R. Kat. kunigas, 836 b. M a c k u s Algimantas, 30 m., rašytojas, 816 b. Š v e d a s Jonas, 66 m., karininkas, ekonomistas, 800 b.

Kandidatai: A m b r o z a i t i s Kazys, 42 m. medicinos daktaras, 793 b. G a u č y s Povilas, 59 m., rašytojas, 792 b. R u g i s Jonas, 60 m., inžinierius, universiteto prof.

Vidurio (Cleveland) Apyagrda: B a r z d u k a s Stasys, 54 m., mokytojas, 563 b. B a c h u n a s Juozas, 68 m., ūkininkas, 443 b. M i k u l s k i s Alfonsas, 51 m., muzikos mokytojas, dirigentas, 377 b. N a s v y t i s Algirdas, 50 m., inžinierius, 359 b. K a m a n t a s Vytautas, 31 m., inžinierius.

Kandidatai: Ž i ū r i s Pijus, 67 m., chemijos inž., 334 b. R a m a n a u s k a s Vladas, 45 m., med. gydytojas, 328 b. J a n k u s Jurgis, 54 m., rašytojas, 300 b.

Naujosios Anglijos (So. Boston) Apygardoje: V i l e i š i s Petras, 54 m., dr. jur., verslininkas, 519 b. M a t u l i o n i s Balys, 62

m., med. daktaras, 480 b. I z b i c k a s Vytautas, 40 m., dipl. inžinierius, 450 b. G i e d r a i t i s Antanas, 69 m., rašytojas 433 b. I v a š k i e n ė Ona, 50 m., prekybininkė, 431 b.

Kandidatai: B r i č k u s Romas, 26 m., studentas, 356 b. G r i g a l i u s Jonas, 50 m., advokatas, 345 b. B a g d o n a s Kazys, 55 m., prekybininkas, 325 b.

Rytų (New York) Apygardoje: J a n k u s Lionginas, 49 m., R. kat. kunigas, 774 b. A r m a n i e n ė Elena, 50 m., advokatė, daktarė, 659b. Š l e p e t y s Jonas, 64 m., pulkininkas, teisininkas, 634 b. N e m i c k a s Bronius, 52 m., teisių daktaras, 564 b. N a u j o k a i t i s Pranas, 55 m., pedagogas, rašytojas, 555 b. D i l i s Vladas, 63 m., inžinierius, 519 b. V o l e r t a s Vytautas, 40 m., inžinierius, 504 b. D z i k a s Stasys, 48 m., mokytojas, žurnalistas, 495 b.

Kandidatai: V a i t i e k ū n a s Vytautas, 56 m., teisininkas, 475 b. V a l i u š a i t i s, 50 m., kunigas, 436 b. L e s k a i t i e n ė Vincė, 56 m., operos solistė, 56 m.

R. Skipitis, Pirmininkas

J. Talalas, Sekretorius

Kaimas vakaro šešėliuose Rytų Aukštaitijoje

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

Lietuviai ir milijonierių lovos. - Lietuviškumas brangiai atsieina.

E. ČEKIENĖ

Romanai, humoras ar filmai, paprastai neturi nieko bendra su gyvenimo tikrove. Tačiau, jų pagrindinė mintis dažniausiai glūdi kasdieninėje to laiko realybėje, o jei tik per daug nutolsta, tai skaitytojuose neranda didelio pasisekimo.

Štai neseniai pasirodė spaudoje Alb. Valentino humoristinė formoj aprašyta, netoli Chicagos buvusi milijonierių vasarvietė, kurią įsigijo lietuviai ir, anot autoriaus, dabar kiekvienas lietuvis vasarotojas turės progą pamiegoti lovoje, kur anksčiau miegojo milijonieriai, lošti jų paliktomis kortomis. Žodžiu, galėsime pamėgę židioti buvusius turtuolius.

Tokių mūsiškių džiaugsmu ir tuščiu viliojimu užsirusino "nuo amžių išdidus lietuvis."

--Daug maloniau ir patraukliau būtų, jei naujieji savininkai savo vilas įruošytų lietuvišku stilium, išdekoruotų mūsų dailininkų kūriniais. Lietuvišku skoniu žavėtis ir svetimieji, kad būtų apstu lietuviškos spaudos, muzikos ir dainų plokštelių, o jau žydiškos aplinkoj savo trumpų atostogų praleisti manęs niekas nesuvilios, -- įrodinėja sužadintas skaitytojas.

--Lietuvos laisvei milijoną dolerių sudėjo daugumoj tie, kurie miegojo dvikūstose lovose, kurie dar gyveno po kelis viena-

me kambary. Jie buvo piniginiai neturtėliai, bet tikrieji tautinės dvasios milijonieriai, kurių dėka ir mums į užjūrį plaukė siuntiniai ir dokumentai atvykti į šį kraštą. Tai nebuvo trupiniai nuo milijonierių stalo paberti per vandenyną, bet duoklė iš jų kuklių santaupų savo tėvynėi ir nepažįstamam broliui lietuviui, -- aiškina vienas kitam besidalinant A. V. reportažo įspūdžiais.

LIETUVIŠKUMAS BRANGIAI ATSEINA...

Jau visi matome, kad mūsų išeivijos tarpe dėmesys lietuviškiems reikalams mažėja. Dar yra tam tikras skaičius jautresnių tautiečių, jaučiančių pareigą aplankyti lietuvių dailininkų parodą, koncertą, susirinkimą ar kitokią lietuvišką pramogą. Jų atsilankymu pagerbiami iniciatoriai, kultūrininkai ir k. Bet lietuviškumas brangiai atsieina tiems, kurių net keli šeimos nariai nori būti padorūs lietuviai.

Be trijų dolerių dabar niekur nenuėsi, o keturiems jau visas tuzinas dolerių. Tai tik už įėjimą, o viduje loterija, užkandžiai ir t.t. Bet ir tai dar ne viskas. Yra visokių aukų rinkėjų ir jie visi renka būtinieji ir tik geriems lietuviškiems tikslams. Kaip neremsi, ypač, kai tiek daug akių stebi -- ar esi dar patriotas ar nutautėjęs?

Ir trauki nenorom pinigine, pasirašai į aukų lapą. Gaila juk ir tų rinkėjų, negi tuščią grąžins. Tik gaila, kad tų visų tūkstančių mūsų mieste gyvenančių lietuvių niekur nesugauna paprašyti dolerio aukos, nes jie niekur nesilanko, lietuviško balso negirdi, lietuviškai nebeskaito. Juk ir New York Times turi per daug puslapių, nespėji perskaityti, -- neseniai išsireiškė buvęs nepriklausomos Lietuvos pareigūnas.

Jei dar koks laikraštis jų namus lanko, tai dažnai prenumerata už kelis metus nesumokėta. Kur gi juos aukų rinkėjai sugaus. Taip ir krenta visi lietuviškos rūpesčiai ant tų negausaus būrio visur besilankančių, visus remiančių, dar tvirtų lietuviškų pečių.

Bet gi amžius negailestingai lenkia ir stipriausius pečius, o kartu mažėja pajamos, tačiau didėja visuomeninės išlaidos, nes vaikai auga. Tas negausus dosniųjų skaičius turi atsverti už tūkstančius mūsų pražuvėlių, į kuriuos visi aukų rinkėjai lyg susitarę kreiptasi.

Andai, mano kaimynystė kilo didelė nesantaika, kai penki šeimos nariai iš karto visi panorėjo eiti į lietuvišką vakarą. Trys iš jų besimokantis jaunimas.

--Visiems kas savaitę eiti per brangu, tai mano visos savaitės uždarbis, -- sako šeimos galva.

--Einam visi, bet mokėkim tik prie durų, tai nebūs per daug,

--pasilūlė 14 -- metis sūnus, -- o kai viduje ims prašyti su aukų lapais, tai tu, tėte, aiškiai jiems pasakyk, tegu prašo tų, kurie čia neatėjo ir, kurie neturi vaikų. Jie turi suprasti, kad išauginti gerą lietuvių tėvams brangiai kainuoja.

Ar šis pasiūlymas nevertas rimto susidomėjimo?

ŽIŪRI Į KNYGĄ, MATO ŠPYGĄ...

Vr., rašydamas gegužės 29 dienos Dirvoje apie K. Ostrausko New Yorke suvaldintą "Kanarėlę", reiškia savo susižavėjimą, o apie publikoj nugirstas ir Chicagos pastatymo aprašinėtojų pareikštas neigiamas nuomones sako, jog pastarieji "žiūri į knygą, mato špygą..." "ne visų, mat, dantys riešutus įkanda".

Paskaitę kai kurie židrovai pasijuto įsižeidę. Gera, dar sako, kad knygas perka ir laikraščius prenumeruoja, o ką jie ten mato, sau tinkamo randa, tai jau jų reikalas. Vieni skaito atsiminimus, kiti vertimus, o dar kiti tik po paveikslais parašus, bet laikraščiu jie visi vienodai naudingi, nes remia. Blogiau, kada visai nebežiūri į knygą ir nebemato nei špygos...

Taip pat labai aišku, kad ne visų dantys riešutą įkanda. Mažam vaikui dantis stiprina pradžio duodami kramtyti duonos plutelę, o paskiau ir kiekiausių riešutą. Gaila, kad išeivijos scenoje vis tokie veikalai, kurie silpniems dantims neduoda progos juos stiprinti.

DAUG LIKĘ NESĖTŲ LAUKŲ

Esu neseniai iš Lietuvos atvykęs. Kokių kelių, gal ne taip svarbu, Lietuviams, jūs gerai numanot, dabar tiesiais keliais labai sunku į vakarus prasimušti. Gal tik seneliams ir vaikams pas gimines į JAV, Kanadą, Australiją.

Tik atvykęs greit gavau Dirvą paskaityti, nors gyvenau tarp vokiečių. Ir įsitikinau, kad jūs esat neblogai informuoti, kaip mums Lietuvoje sekėsi ir kaip dabar palikusiems sekasi. Nežinau, ar kas pranešė, kad ši pavasarį su darbais ūkiuose Lietuvoje buvo labai sunku ir daug laukų liko neužsėta. Dabar man artimieji rašo, kad nors kokiais javais nori tas spragas užkaišioti, kad nuostolius nors kiek išlygintų.

Prašau man siųsti Dirvą, o aš kai tik apsitvarkysiu, atsilyginsiu ir pinigais. O dabar tai tik žiniomis.

S. SKIRVYTIS, Bavarija

SEKMINIŲ ŠVENTES PRISIMINUS

Per Sekmines Vepriuose (Ukmergės raj.) įvyksta dideli atleidimai. Žmonės labai gausiai susirenka net iš kitų rajonų. Vietos ir Ukmergės rajono komunistų vadams tai nepatinka. Kadangi jų rengiamuose mitinguose ir susirinkimuose, kur aiškinama apie marksizmą ir dabartinį "gerą" gyvenimą, niekas neateina, tai jie nirsta.

Kartą jie sugalvojo neleisti per Sekmines maldininkams dalyvauti šventės iškilmėse. Tai įvyko 1958 metais. Tada Sekminių dienomis buvo uždraustas bet koks susisiekimas su Vepriais. Niekam neleidė į Veprius eiti ar važiuoti. Kurie per šventąją kėlėsi laiveliais ar keltu, turėjo gerokai išsimaudyti. Marliaudės milicija turėjo įsakymą tuos laivelius ir keltą paskandinti. Todėl visos per upę persikėlimo priemonės buvo sušaudytos, nežiūrint, kad jose buvo ir maldininkai.

Šie, nors ir "išsimaudę" maldininkai, bet bažnytinės iškilmėse dalyvavo dar su didesniu pasišventimu.

Taip ir liko nepanaikintos iškilmingos Sekminių šventės Vepriuose. Maldininkai ir dabar masiniai dalyvauja žiuose atleiduose. Taip pat buvo ir šiais metais.

K. AUDRIETIS, V. Vokietija

No. 61/3402-3

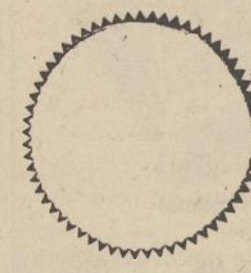
United States of America

DEPARTMENT OF STATE

To all to whom these presents shall come, Greeting:

I Certify That the incorporation of Lithuania into the Union of Soviet Socialist Republics is not recognized by the Government of the United States and that Dr. Julius J. Bielskis was recognized by the Government of the United States as Honorary Consul of the Republic of Lithuania at Los Angeles, California by exequatur dated August 7, 1939 and this recognition is still in effect.

In testimony whereof, I, CHESTER BOWEN, Acting Secretary of State, have hereunto caused the seal of the Department of State to be affixed and my name subscribed by the Authentication Officer of the said Department, at the city of Washington, in the District of Columbia, this eleventh day of May, 1961.

Chester Bowen, Acting Secretary of State.

By Patricia H. Field, Acting Authentication Officer, Department of State.

U. S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE 16-58884-4

Naujoji JAV administracija atnaujino akreditacijos dokumentus visiems Lietuvos diplomatomams, reziduojantiems Amerikoje, pareižiant, kad JAV vyriausybė ir toliau nepripažįsta Lietuvos inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Viršuje dokumento kopija, kurį gavo Lietuvos konsulas Dr. J. Bielskis.

Drūkšų ežero žvejai ruošiasi rytmečio darbui.

Šviesą sekė šešėliai

2. Pučas Lietuvos kariuomenėje 1919 metais...

P. REMEIKA

Kai kam vistiktai kilo abejonių. Jei Glovackį areštavo valdžia, tai mes eidami jo vaduoti, eisime prieš valdžią. Kas duoda įsakymą? Ar mes turim jo klausyti?

Mūsų kuopos vadas buvo kar. Laurinaitis. Jo tolimas giminaitis, savanoris, taip pat buvo mūsų kuopoje. Įkalbėjom jį nueiti pas kuopos vadą paklausti patarimo. Grįžęs jis papasakojo, kad kuopos vadas atrodo žinąs apie tai, bet nieko tikro nepasakęs, tik pajukavęs. Kilančios abejonės tapo

išsklaidytos vakare, prieš patikrinimą. Kuopose buvo pasakyta:

— Mes atėjom Lietuvos ginti, bet ne daboklėje sėdėti. Kurie iš mažens pripratę lakstyti basi ir maitintis kiaulių ėdalų, tiems ryt eiti nereikia!

Priesaikos niekas nedavė. — Savanoriai tik raštišką pasižadėjimą; o tai nėra priesaika! — Tai įtikino.

Rytojaus dieną pulkas

pakeliamas anksčiau ir tuoj po kavos rikiuojasi aikštėje (vėliau tai buvo 5-to pėst. pulko rajonas). Pastebime, kad karininkų tik keletas. Vadovauja raitų valgų komandos viršininkas kar. Draugelis. Mūsų viršila Miškinis ir kiti, tarnavę rusų kariuomenėje kalbėjo, kad Draugelis nėra karininkas, bet prisimetęs, kaip ir Gruzdus. Nėra ir kai kurių viršilų. Šiaip būrininkai ir skyrininkai savo vietose. Tačiau kiekvieną kuopą išveda kuris nors kareivis, matomai tam iš anksčiau kieno tai paskirtas.

Mūsų kuopą išveda kuopos raštininkas Danilevičius. Kuopos ginklininkas nesuranda rakto ir Danilevičius liepia atplėšti ginklų sandėlį. Išduodama po 120 šovinių kiekvienam ir išdalinamos rankinės granatos, kiek tik jų sandėlyje buvo.

Gretimuose kareivinėse ruošiasi 2-ra kulkosvaidžių kuopa. Krauna sunk. kulkosvaidžius ir šovinius į vežimėlius, kinko arklius. Iš kažin kur atsiradęs kuopos vadas karininkas Mačiulis susijaudinęs graudena kareivius:

— Vyrai, neimkit kulkosvaidžių. Jūs dar nemokat su jais apseiti ir nežinot, kokios yra miesto kautynės. Jei jus užklups vokiečiai, prarasit kulkosvaidžius ir pakliūsit karo teisman.

Kareiviai nekrepia dėmesio. Kažinkuris atsako:

— Nesirūpink, tamsta vade, viskas bus gerai!

Pulkas baigia rikiuotis. Visi trys batalionai, išskyrus dvi kuopas — vieną, kuri ta diena neša įgulos sargybą ir kita, liekanti pulko rajono apsaugai.

Iš pulko štabo išeina pulko vadas kar. Liutukas būdincio karininko lydimas. Niekas jam nekomanduoja. Atsisotęs prieš pulką mėgina kalbėti:

— Vyrai, ką darot... Bet jo neklauso. Iš užpakalinių eilių atlanda mažo ūgio kareivėlis užsidėjęs ant šautuvo durtuvą. Jį pažįsta visas pulkas — tai ūkio kuopos batsiuvis Kleiza. Prieina prie pulko vado.

— Vade, aš paprasčiau tavęs baltinių, o tu davei man daboklės — ir išlupa pulko vadui iš trikampio žvaigždutę. Iš kuopų, stovinčių priekyje, pasigirsta balsai:

— Liaukis Kleiza!

— Kleiza, kiaulių ganyt! Kleiza atsikukęs ir pulką pažiūri, nusispiauna ir nueina atgal į rikiuotę. Pulko vadas, kiek pastovėjęs, taip

pat nueina atgal į štabą.

Draugelis paduoda komandą ir kuopos, viena po kitos, išžygiuoja. Prie kuopų nei vieno karininko! Tik šaligatviu, kaip žiūrovai, eina Kaunas ir Laurinaitis.

Pulkas žygiuoja lyg būtų susirūpinęs. Dainos nėra. Kalbamės apie Kleizą. Suvalkietis skyrininkas karščiuojasi.

— Mūsų vadas tikras lėtukas. Jei taip man — dėčiau tokiam Kleizai, kad sumuktų. Ne jis man laipsnį davė, ne jis ir nuims...

Kitas, tarnavęs rusų kariuomenėje, galvoja kitaip.

— Tu nesakyk, pulko vadas nekvailas. Ar atkreipė dėmesį, kad juodu abu, pulko vadas ir Kleiza, vilkėjo rusiškas milines. Atseit, abu buvę rusų kariuomenėje ir matę revoliuciją, kaip kareiviai karininkus ant durtuvų maustė. Ką tu žinai, ką Kleiza būtų daręs, jei ne tokie, o kitoki šūkavimai iš rikiuotės būtų pasigirdę.

— Man tai patiktų, kad pulko vadas būtų pradėjęs muštis su Kleiza prieš visą pulką, — iš rikiuotės pastebi.

Šančiuose kareivinių langai ir tarpdurės pilni vokiečių. Jie mums kažinką šūkauja, atrodo pajukia. Turbūt nežino, kas čia dedasi.

Prie Karmelitų bažnyčios pulkas sustabdomas. Pasirodo, Glovackio esama ne daboklėje, o karo ligoninėje. Pulko atstovai, po vieną iš kuopos, pas jį nueina. Glovackis išėjęs dėkoja pulkui. Bet eiti su pulku jis negalįs. Pulkas turi prašyti prezidento, kad jį paleistų.

Pulkas žygiuoja prie prezidentūros. Ji tada buvo Laisvės Al. ir Vytauto pr. kampe, kur vėliau buvo pastatyti Kauno Apskr. viršininko ir Saugumo Departamento rūmai. Čia pulkas išsiriikiuoja nuo Įgulos bažnyčios ligi Parodos gatvės. Tie patys pulko atstovai, 11 ar 12 kareivių, su šautuvais, sueina į prezidentūrą. Prezidentas Antanas Smetona priima atstovus ir mėgina įtikinti, kad jis negali paleisti Glovackio. Ji areštavo karinę vadovybę. Jei teismas jį išteisins, jis bus paleistas. Pulkas turi grįžti į kareivines ir t.t.

— Be pulko vado mes iš čia neisim, — atsako atstovai.

Pulkas stovi bent porą valandų. Matome, kad į prezidentūrą ateina ministeris pirmininkas Šlezevičius ir kiti nepažįstami, greičiausia ministrai. Pagaliau pranešama, kad Glovackis paleidžiamas ir gali vykti su pulku.

Nuostabu. Jokių entuziazmo ženklų. Pulkas grįžta prie karo ligoninės ir sveikina išėjusį Glovackį. Tuo metu Nemuno saloj ima kalenti kulkosvaidžiai. Susidaro stipriai įtempta padėtis. Paaškęja, kad šauda vokiečiai. Ar jie demonstruoja prieš mus, ar atlieka pratimus — nežinom. Kažinkas pakisa mintį, esą reikia gauti ir Glovackio bylą, nes kol ji bus valdžios rankose, pulko vadas neturės ramybės. Dalis pulko nužygiuoja prie kariuomenės štabo, o pulkas laukia prie ligoninės. Už kokios valandos byla atnešama ir čia pat sudeginama.

Pulkas žygiuoja namo. Tačiau be nuotaikos pakilimo. Jaučiamės nevisiškai smagiai, lyg ką negero būtų mums padarę.

Pasirodo, pulko vado išvadavimas įvyko pačia paskutine minute. Tuo metu, kai pulkas žygiavo iš Paneemunės, virtuvėms jau buvo išduoti amerikiniai miltai kukulių sriubai pietums, amerikiniai taukai uždarui ir balta duona. Atseit, dar

Du joniškėčiai susitikę Dirvos skaitytojo Jono Narvydo sodyboje Seafort, N. Y. Nuotraukoje iš kairės: Leonas Virbickas, Lietuvos kariuomenės majoras, ir senas nepaįstamas tautininkų veikėjas New Yorke Pranas Narvydas. Tolumoje matyti Marija Virbickienė.

KITI RAŠO

LATVIŲ SPAUDA UŽSIENIUOSE

"Tėvynė" paskelbė Eriks Raiters rašinį apie latvių spaudą užsieniuose. Kadangi rašinyje daug informacinių žinių, su juo ir supažindiname.

"Latvių spauda, palyginus su lietuvių spauda, atrodo kiek kukliau, nes latviai neturi nė vieno dienraščio. Patsai latvių skaičius tremtyje taipgi mažesnis. Aplamai latviai skaito šioje šalyje naujų emigrantų apie 50,000 ir apie 40,000 senųjų emigrantų, kurie pradėję 1880 metais ir baigiant 1939 metais į šią šalį atkeliavo. Iš senųjų emigrantų latvių veikloje dalyvauja, skaitant antrą ir trečiąją kartą, maždaug tik 10 nuošimčių. Visi kiti jau yra pilnai asimiliavęsi. Senųjų ateivių organizacijos tebeveikia, New Yorke jie turi apie 350, Philadelphijoje apie 200 narių, taip pat jų veikla reiškiasi Bostone ir Chicagoe.

Veiklių latvių ateivių Jungtinėse Amerikos Valstybėse yra apie 60,000, o Kanadoje apie 20,000. Latvių ateiviai turi du laikraščius. Laikraštis "LAIKS" išeina New Yorke, jo tiražas siekia apie 12,000 ir leidžiamas du kartus į savaitę. Tai yra didžiausias latvių laikraštis laisvame pasaulyje. Laikraštis "LATVIA-AMERIKA" išeina du kartus į savaitę Toronte ir turi skaitytojų apie 4,500. Yra dar kiti savaitiniai ir mėnesiniai periodiniai leidiniai, bet jų tiražas yra nedidelis. Taip pat savo laikraštį turi ir latvių komunistai, bet jų tiražas siekia ne daugiau 500

viena diena ir mitybos problema nebebūtų priežastimi maištauti.

Netrukus pulke įvyko ir daugiau pasikeitimų. Skubus apmokymas buvo baigtas, vyrai apmokyti, apauti, prisaikdinti ir pulkas išsiųstas į frontą.

Šio žygio pasekmėje liko nukentėjęs tik vienas. Tai karininkas Liutukas. Šiek tiek ir pulko karininkai. Glovackis, matomai, negalėjo užmiršti jų nedalyvavimo išvadavime. Jis dažnai pasiūlydavo net kareivių akivaizdoje.

Išvykdami į frontą mes, keletas buvusių mokomųjų kuopų, užėjom atsisveikinti karininką Steikūną. Jį gerbėm, kaip pavyzdinę mokytoją ir neabejotiną autoritetą kariniuose reikaluose.

— Vyrai, su tuo išvadavimo žygiu jūs apsiteršėt, nors tai ir ne jūsų vieny kaltė. Dabar fronte jums reikės įrodyti, kad nepamiršot ko jūs mokė pirmoj Lietuvos kariuomenės instruktorių mokykloje — ištikimybės ir drausmės. Linkiu jums pasislymėti! — taip jis mus palydėjo į frontą.

Antras pėstininkų pulkas peržygiavo Lietuvą skersai ir išilgai. Kėvėsi visuose frontuose. Jį pajautė svetimai, o kartais ir savieji. Bet garsas apie jo pirmą žygį, kaip šešėlis lydėjo ligi galo, (Pabaiga)

kopijų.

Latvių laikraštį "LAIKS", kurį leidžia Helmars Rudzitis, skaito latviai gyvenę ir kituose kontinentuose. Helmars Rudzitis, buvo Rygoje žinomas nuo 1928 metų knygų leidėjas. Tais metais jis pirmasis pradėjo leisti pigias knygas, kurios išėdavo kas mėnuo ir už jas skaitytojai mokėdavo tik po 1 latą, kai paprastai knygos kainuodavo apie 3 - 5 latus. Greitu laiku jo leidykla pasidarė labai populiari ir todėl jis sugebėjo išleisti knygą 10,000 ir daugiau tiražu. H. Rudzitis, atvykęs į Jungtines Valstybes, savo pradėtą darbą toliau vykdė ir įsteigė leidyklą "Gramatu Draugs". Dabar jis išleidžia kasmet 15 - 20 knygų, jų tarpe apie pusę sudaro nauji kūrinių. Pavyzdžiui, praitais metais jis išleido 10 žinomų autorių kūrinių. Jų tarpe Aušlavo Egliškio romaną ir apysakų rinkinį, Voldemaro Karklinio romanus, Aidas Niedra ir Irnos Grebzdės romanus. O taip pat ir septyneto kitų žinomų rašytojų kūrinius. Daugumas išleistų knygų pavaizduoja šios dienos okupuotos Latvijos gyvenimą. Reikia manyti, jog šie leidiniai būtų įdomūs ir lietuvių skaitytojams.

Be anksčiau sumintų laikraščių latviai tremtyje išleidžia dar šiuos savaitraščius: Vakarų Vokietijoje "LATVIA", Anglijoje "LONDONAS AVIZE" ir Australijoje "LATVIETIS AUSTRALIA". Jų tiražas nėra didelis, nes Vakarų Vokietijoje latvių gyvena apie 10,000 Anglijoje apie 12,000. Švedijos latviai turi leidyklą "Dauguva" ir Danijos latviai turi leidyklą "Imanta". Iš viso laisvojo pasaulio latviai išleidžia apie 75 knygas į metus.

Latvių rašytojų ir spaudos žmonių paramai šiaurės Amerikoje veikia Kultūros Fondas, o kitose šalyse mažesnės apimties fondai, kurie kasmet vertinguosius kūrinius premijuoja. Amerikos Latvių Kultūros Fondas, kuris veikia Latvių Susivienijimo Amerikoje globojamas kasmet surenka nuo 7 iki 9 tūkstančių dolerių aukų ir tos sumos yra išdalintos geriausiems rašytojams, muzikams, menininkams ir teatro veikėjams. Nuo 1951 metų gavopremijas 8 latvių rašytojai: Janis Jaunsudrabinš, Janis Veselis, Andreja Egliis, Anšlavs Egliis, Zinaida Lazda, Peteris Ermanis, Martins Zivertis ir Teodoras Zeltinš. Martins Zivertis yra gausiausias teatro veiklų rašytojas. Jo kūrinių vaidinami visuose tremtinių teatruose. Calima spręsti, jog ir šie kūriniai būtų įdomūs ir lietuvių publikai, nes jie atvaizduoja dabarties gyvenimą.

Tenka apgailestauti, kad iš lietuvių kalbos tremtyje vertimai nėra gausūs. Vienintelis Emilio Skupenieko vertimas pasirodė laikraštėje "LAIKS", tai jau lietuvių rašytojo R. Spalio romanas, Gatvės berniuko nuotykių.

Norėdami latvių ir lietuvių literatūrinę kūrybą suartinti, turėtume pagalvoti apie bendrą fondą, kuris šį reikšmingą darbą galėtų paremti. Yra mintis kasmet rūpintis apie savitarpinę informaciją apie abiejų tautų kūrybinį gyvenimą. Panašus lietuvių ir latvių kūrybinis bendradarbiavimas abiem pusėm būtų naudingas ir paskatintų abiejų tautų artimesnį susipratimą."

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Tos kainos yra tik naujiems skaitytojams)

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

MĖLYNAM SNIEGE ŽEMĖS IR BROLIŲ VEIDAI

Mes atradom savo žemę ir savo dangų. / Mėlyną žemę. Mėlyną dangų. Mėlyną sniegą / tarp kieto grūdo ir minkšto debesu. (Mėlynas sniegas, 9.).

Visada krintantis, viską dengiantis, žerintis, degantis, o tirpstantis ir nykstantis sniegas. Savotiškai jungiantis žemę ir dangų. Poeto surastą žemę ir dangų jungiantis ir mums perduodantis poeto žodis.

Savo žemės, savo žodžio ieškodamas, Henrikas Nagys nuo pirmųjų "Ateityje" bei "Naujojoje Romuvoje" parodžiusių (1938) eilėraščių iki ketvirtosios (Prieš tai: "Eilėraščiai" -- 1946, "Lapkričio naktys" -- 1947, "Saulės laikrodžiai" -- 1952) rinkinio "Mėlynas sniegas" nuėjo ilgą kelią. Vis didėjančiu randančiojo pasitikėjimo svorį įspausdintame kelyje pėdos rodo, kad poetas juo ėjo nesiblaškydamas. Norėjęs paskutinįjį žodį ypatingai pabrėžti, nes per visą šį laikotarpį H. Nagys eilėraščių motyvai, forma, stilistinės priemonės esmėje liko tos pačios, laikui negailestingai veriant naujas žaizdas, rėžiant naujus randus ir turinant poetą naujomis patirtimis. Žodis pasidarė svarnesnis ir brandesnis, priemonės nuosaikesnės, forma labiau išbaigta, išieskota, tačiau jaunas studentas Henrikas Nagys, skaitęs "Neregį" Kėdainių gimnazijos auditorijai (jaunųjų almanachas "Pirmieji žingsniai", 1939) ir universiteto lektoriui, literatūros daktaras Henrikas Nagys, skaitęs "Mano miestelio mirtis" Chicago studentams santariečiams (1958), yra tas pats poetas Henrikas Nagys, klausančiajam nesukelęs dviejų šimtųjų metų perspektyvos įspūdžio.

Savo žemę ir savo dangų poetas jau ir tada buvo suradęs. Reikėjo pažinti. Reikėjo įsitvirtinti.

Vaikystės žaidimų draugai, surinkau jus / į vieną atsidūsėjimą: jūs plaukus, akis ir rankas, / kad galėčiau surizti atgal prie žemaičių upės, / kai neša pavasariai ledą, varnėnus ir debesius, / virš stebuklingo šaltinio, aklaus pagydziausio: / Atverkit ir man nuo dulkių apakusias mano akis! (Rauda ir Vaikystės Fuga, 17).

Prieš dvidešimt metų Henriko Nagio, tada dar jauno poeto, eilėraščius šalia Jono Kuosos - Aleksandriškio eilėraščių, įvairiomis progomis labiausiai mėgdavo deklamuoti mano miesto (Panevėžio) teatro aktoriai (jiems vadovavo Vakarų teatro dvasia Lietuvon atnešęs Juozas Miltinis). Su nemažesniu pamėgimu H. Nagį skaitė ir deklamuvo tremties studentai ir jaunimas Vokietijoje. Su nemažesniu susidomėjimu ir įsijautimu jų klausė šiame krašte išaugęs lietuviškas jaunimas Stasio Pilkos rečitaliuose. Nes ir "Mano knygos" ir "Mano žemės ruduo" ir "Broliai" ir "Atsisveikinimas" buvo ir yra parašyti žmogaus žmogui. Žmogaus, kurio "rankas norėtųm glostyti", nes "jis tavo žodžiu rašo" (prisimenant "Brolius" iš "Eilėraščių"). Nepasakytas, nesurastus žodžius, bet tavo.

Henriko Nagio bendraamžis poetas Kazys Bradūnas "Draugo" š. m. gegužės 13 d. literatūriniam priede, mėginamas skaitytojui padėti surasti, "kuri iš Nagio knygų yra pati geriausia", nesutinka su "vieno nuomone". To "vieno", kuriam geriausia Nagio knyga yra "Lapkričio naktys", nes "ten tiek daug tiesioginio jausmo, graudaus sentimentų, išpažintiško intymumo ir eksperimentiškos formos sprogėdijimų". Savo nesutikimą grįsdamas, iš visų čia išvardintų H. Nagio poezijų daugiau ar mažiau charakterizuojančių sąvokų K. Bradūnas išskiria gal būt pačią svarbiausią, tiesioginį jausmą, gana teisingai išvesdamas: "ne vien tik jausmo karštumas padaro poeziją ar apolamai literatūrą didele". (Mano pabraukta, K. R.).

Tenka sutikti, kad "ne vien". Poezija turi daug ir kietų reikalavimų, kuo, aš manau, tas "vienas" irgi turėjo galvoje. Tačiau taipgi reikia sutikti, kad literatūroje, poezija yra pati griausia ir betarpiškiausia jausmo kalba. Pirmoje eilėje poezija kalba ne į protą, bet į jausmus, į širdį. Tuo nenoriu paneigti filo-

KĖSTAS REIKALAS

sofinės poezijos, o tik pabrėžti, kad jos kelias į skaitytoją yra kitoks. Kad prabilti į jausmus poezijai yra esminis dalykas. Ko bus vertas puošniausias ir tobuliausias architektas pastatytas namas, jeigu jame nebus įmanoma gyventi? Ko bus vertas puikiausiai stilistiniai ir forminiai parašytas ir išmąstytas eilėraštinis, su giliausia filosofine mintimi, jei jis nepalies skaitytojo širdies, jei skaitytojas jo nepajus? Žinoma, toliau einant, reikalavimai, statomi architektui ar poetui, jau priklausys nuo paskiro individo išprusimo, skonio, estetinio pajutimo ir t.t., dalykų, kuriuos įsigilinus, dažnai užmiršdami patys esminiai, kaip savaimė suprantami ir todėl nediskutuotini.

Daugelis Henriko Nagio poezijos mėgėjų, "Mėlyną sniegą" perskaitę, ir pasilikę K. Bradūno minimo "vieno" nuomonės, savo pateisinimui cituodami posmą, kuriame daugiau negu kituose yra to "tiesioginio jausmo" ir "išpažintiško intymumo":

Mėlyno sniego žemėj liko tikslai vardai, / liko linijos ir piešiniai ir raidės ant pelenų / Mėlyno sniego žemėj žemės nėra. (Terra Incognita, 21).

Saulėlydy kaba suplėšyti debesys. Burlaivių griaučiai, / pažaliavę tinklai, žvynai, žuvis ir žvaigždės ant kranto. / Bezadės moterys, tylūs vaikai tebežiūri į jūrą. / Praūžusio piktio tornado liūdnas nature morte. (Vėjai, 58).

Audringą tamsią naktį akimirka blykstelėjusio žaibo nušvies-tas vaizdas su visom ryškiom detalėm ilgai išlieka atminty.

Ši iliustracija yra taipgi ypač dėkinga iškelti vienai efektingiausių ir gausiausių "Mėlynas sniegas" vartojamų stilistinių priemonių. Tai aliteracija, nemažiau mėgiama didžiojo vokiečių poeto Rainerio Maria Rilkes, Henriko Nagio poezijai turėjusio neabejotinos įtakos. "Mėlynas sniegas" aliteracija itin saikingai ir sėkmingai naudojama veik kdektyename eilėraštyje.

Pelkių tyloje švilpiniuoja Pano skuduciai, / Giriose briedžiai geria iš gėlo šaltinio. / Paparčių pavėsyje plazda vėjo plaukai palaidi. (Idilė, 32).

Juodieji poetai dainuoja dienodij, degančią dieną. / Iš peleninių palmių pasipila paukščių pulkai / virš šokančio, šaukiančio, šelstančio miesto... (Los Angeles, 78).

Atsimenu H. Nagio, tada bėrods dar 8-tos klasės gimnazisto, straipsnį moksleivių žurnale "Ateitis". Straipsnį, kuriame gana įdomiai buvo nagrinėjama Salomėjos Neries poezija, ir už kurį H. Nagys laimėjo bene pirmą premiją žurnalo skelbtame konkurse. Buvo iškeltas S. Neries žodžio tyrumas ir muzikalumas, išplaukiantis iš minimalaus garsų Č.Ž.Š. vartojimo. Nežinau, ar H. Nagys šiandien tebėra tos pačios nuomonės, tačiau "Mėlyno sniego" eilėraščių (kaip rodo pirmas ir paskutinis šiame skyrelyje cituojamas posmas) reikiamas įspūdis ar muzikalumas išgaunamas dažnai kaip tik šiais garsais.

Bėga ir bėga medžiai blyškam horizonto. / Šniokščia ir šniokščia lauke lietus. (Tolimos nakties atsiminimas, 29).

Nes akių vyzdžiai buvo iki kraštutinumo atverti, mėginant perverti tamsą, nes į priekį ištiesių rankų neramūs pirštai nerastingai virpėjo paliesti tai, kas slypi ir tyko.

"Mėlyno sniego" skyrelių pavadinimai ("Mėlynas sniegas", "Piešiniai ant sniego, Piešiniai ant pelenų, Devyni žemės veidai, Devyni brolių veidai) labai charakteringi rinkinio eilėraščių pobūdžiui. Henrikas Nagys žodžiais piešia vaizdą, lyg dailininkas drobėje. Vaizdą, kažkada įsigrėžusį atmintin, žaibiui blyksterėjus, ir pasilikusį. Piešia sunkia ranka, apgalvotai, ramiai, dėsydamas žodžius, lyg spalvas, nes, kad ir pilnas ekspresijos, vaizdas atmintyje yra užfiksuotas sustingęs judesys. Ir jis nepabėgs, ir jis nesikeis. Vaizdas yra dabar, ranka pasiekiamai arti. Toks jis ir pasiliks: amžina dabartis.

Glosto gera ir gaivi migla mano veidą. / Medžių melsvi siluetai grimsta į naktį. / Pilkos moterys stovi ir tyli prie lango. / Atsidūsėdami aidai už girių varpai. (Tėviškė, 18).

Bėga ir bėga medžiai blyškam horizonto. / Šniokščia ir šniokščia lauke lietus. (Tolimos nakties atsiminimas, 29).

Meškeriotojai Neryje prie Vilniaus.

Vienas likau. Nuolat aidai ir aidai ir aidai / vėjo gaida iš gilių sutemos, iš niekur... (Išsipildymo psalmė, 45).

Henrikui Nagiui, vienam iš lietuvių moderniosios poezijos pradininkų, rimas tėra atsitiktinis dalykas, tačiau kur jo siekiama, jis visada yra šviežias, visada originalus. Nors ir gana retai vartojamais, tačiau ypatingai išmąstytais asonansais poetas moka išgauti itin muzikalius sąskambius:

Žiūri tėviškės žvaigždės į veidus mums. / Klausosi kiemo topoliai mūsų alsavimo. / Mirga virš gimtojo stogo sietynas ramus / ir beria balta sidabrą į rūkstančius kaminus. (Kūčių naktis, 35).

Daug būtų galima kalbėti apie forminę ir stilistinę Henriko Nagio eilėraščių pusę, tačiau tai jau būtų nebe laikrastinės recenzijos, o plačios ir išsamios studijos reikalas, kurios poetas be abejonės nusipelnė. Vienok pabrėžtina, kad kas šiandien, atrodo, išplaukia natūraliai, be didesnių pastangų, yra ne vien talento, o ilgo ieškojimo, kantrių studijų ir darbo vaisius. (Šio rinkinio eilėraščių datos 1952-60 m.). Tą ieškojimą ir darbą galime pavadinti meile kūrybai, meile poezijai. H. Nagys yra vienas iš tų kūrėjų, kurie į savo pašaukimą žiūri itin rimtai, kurie nuolat jaučia atsakomybę ir prieš skaitytoją ir prieš pačią literatūrą.

Prieblandoj liko apkurtusio žalvario aidas. Vakar akys liūdno ir skaudžiai mėlynos. / Vėjas neša degusių ir puvančios žemės tvaiką. / Aikštelėjai vaikais kastuvėliais laidoja smėlyje / mažą geltoną paukštį ir didelę vasarą. (Išsipildymo Psalmė, 45).

Kaip jau minėjau, savo eilėraščių tematika ir motyvais H. Nagys nedaug tepasikeitė, tačiau pasidarė abstraktesnis, universalus, jo poezija įgavo dar daugiau rudeniško brandumo, rimties ir tragikos. Iš dar didesnės perspektyvos atskambęs vaikystės -- prarasto rojaus motyvas nebėra švelni idilė, o greičiau gaudi rauda.

Mes kalbame apie bevardę mažą stotį. Atsiminimu lygumose tolstančią nuo mūsų. Kur paskutini žodi sukapojo ratu ritmas ir geležiniai dūmai mums išdegino akis. (Epitafija draugystei, 19).

Išsvajotose lygumose nebedainuoja išdidūs gaivalingi miškai. Patriotinės paskirties posmai persunkti beviltiško skundo ir kartaus priekaišto gaida.

...Namai vėl miega, užtroškę gaisro smalkėmis, apkurte nuo keiksmų, varpų gaudimo ir ratų dardesio, apakę nuo patrankų sudaužytos saulės mirgesio. (Mano miestelio mirtis, 46).

Per susigūžusį tučią žemaičių kaimą / lekia kazokai, ruogais kalavijais kapodami. / Baltą bezadę žiemos mėnesieną. (Laterna obscura, 41).

Vis dažniau tirštesniais ir niūresniais tonais suskamba "Keituviniško balsas", šmėkstelėja "juodi valdininkai mirties salono", ar "Monsieur LeMort", petį paliečia "svetimšalio ranka" ar "laivininko irklai", simboliai sugrįžimo namo į neži-

nią, visa nugalinčios, visada laiminančios, visus poetus viliojusios ir masinios mirties simboliai. Šios tematikos eilėraščiuose H. Nagys ypatingai savitas ir įspūdingas. Tačiau pačiais stipriausiais rinkinyje laikyčiau eilėraščius, sutelktus skyrelyje "Devyni žemės veidai", kuriuose poetas tartum žodžiais bando statyti didingą paminklą visai žmogų supančiai aplinkai, pats pasilikdamas atokiai, niekur neleidamas nepažabotam jausmui pažeisti epiškos rimties.

Silpnesni kai kurie skyrelio "Devyni brolių veidai" eilėraščiai, "1956 metų ruduo" -- Budapesto baladė" perkrauta laikraštine retorika ir agitatoriška poza; "Adelaidė" -- daug dirbtinumo ir pigaus sentimentų; egzotiški blizgučiai irgi ne deimantais žiba "Hong Konge" ir "Aukšiniame Krante", Kad ir šitas:

O mėnuo žydi geltonas tyrų krašte. Uoste. Hong Konge. / Žerintis ir apvalus, kaip vario skarda. / Kaip kongas. (Hong Kongas, 71).

Ar ne geresnis būtų išėjęs brolių portretas su kiek mažiau veidų?

Išvadoje, tačiau, "Mėlynas sniegas" drąsiai rikiuojasi stipriųjų lietuviškos poezijos rinkinių eilėn.

"Mėlyno sniego" viršelių ir vinjetės piešes dail. Algirdas Kurauskas per kelis paskutinius metus yra užsirekomendavęs, kaip vienas sąžiningiausių šios srities menininkų. Ko reikalaujama iš knygos viršelio ir i-

liustracijų? Vieni galvoja, kad viršelyje ar iliustracijose turi atsispindėti pačios knygos veidas, jos mintis, jos turinys, nuotaika. Kiti sako, kad iliustracijos, ypač poezijai iliustruoti skirtos, yra menas pačios savyje ir turi tik papuošti, padaryti ją patrauklesnę. "Mėlyno sniego" atveju mančiau kad Alg. Kurauskas nė vieno, nė kito nepasiekė. Sekant pirmųjų reikalavimą, "Mėlyno sniego" viršelis arba skyrelių "Piešiniai ant sniego", "Devyni žemės veidai" vinjetės geriau tiktų knygoms a la "Barbaras rėkia", "Roboto daina", gi "Piešiniai ant pelenų" vinjetė -- pasakai apie karalaitę pavirtusią medžiu. Antrųjų reikalavimus atitiktų nebent tik titulinis knygos puslapis.

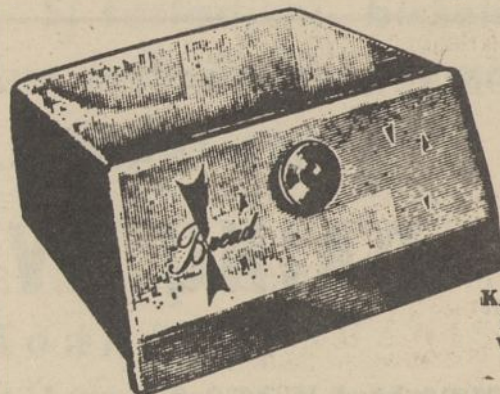
Techiniškai knyga išleista gana gražiai.

Henrikas Nagys, "Mėlynas sniegas". Poezija. Išleido Lietuvos Enciklopedijos Leidykla, 1960 m. 500 egz., 88 pusl. Kaina \$ 2,00.

dovanos
* taupytojams *

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU GEGUŽES IR
BIRŽELIO MĖN. DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MEN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

5 1/4%

mokame už
ilgalaikes
taupmonas!

JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vadėjas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. / BI 2-1397, TO 3-8131

Naujoji KLB Hamiltono apylinkės valdyba. Sėdi iš kairės: vicepirm. Z. Gasilūnas, ižd. R. Rimkevičienė, pirm. A. Juozpavičius. Stovi iš kairės: sekr. A. Mikalauskas, valdybos nariai K. Baronas, A. Mingėla ir parengimų vadovas K. Mikšys.

A. Juraičio nuotrauka

K. Škėma šachmatų pirmenybėse

Gegužės mėn. 27 - 30 d.d. La Grange, Ill. (netoli Chicago) miestelyje buvo praverstos Great Lakes šachmatų pirmenybės, kuriose dalyvavo 70 "protinio" sporto atstovų. Jų tarpe pasirodė ir vienas lietuvis -- Kazys Škėma iš Detroito, Mich., o žiūrovų tarpe buvo ir daugiau mūsų tautiečių iš Chicago.

Šį kartą pirmenybių dalyvių sudėtis buvo gana stipri: net 25 meistrai ir ekspertai rungė-

si. Čia net matėsi visoje Amerikoje žinomi žaidėjai Donald Byrne (jo "reitingas" 2513) ir Robert Byrne (2472). Esant tokiam gausiam gerų žaidėjų būriui, K. Škėmai šiemet nepavyko pakartoti pernykščio laimėjimo (pernai jis dalinosi I-II vietą su S. Popel iš Detroito), nors šiaip pasirodė gana gerai ir surinko 5 taškus (iš 7 galimų). K. Škėma dalinosi VI-XI-tą vietą kartu su kitais 6 žaidėjais.

Jo tiksli vieta paaiškės kiek vėliau, kada lygiai taškų surinkę žaidėjai bus įvertinti pagal specialią lentelę. Mūsų šachmatininkai turėtų atitekti maždaug VII-VIII vieta.

Pirmąją vietą šį kartą dalinosi R. Byrne iš Indianapolis, Ind. ir Al. Sandrin iš Chicago. -- abu surinkę po 6 taškus (abu dvi partijas sužaidę lygiomis). Pagal specialų įvertinimą, pirmajam buvo pripažinta I vietą. Tačiau jie I ir II vietai skirtus prizus -- 500 dol. (I v. -- 300 dol., II -- 200 dol.) dalinosi lygiai dalimi. Pažymėtina, jog Al. Sandrin yra aklas ir reikia tik stebėtis, kokia yra jo atmintis bei vaizduotė, įgalinanti jį varžytis ir laimėti prieš geruosius šachmatininkus.

III - V vietą dalinosi po 5 1/2 taško surinkę žaidėjai P. Poshel iš Ann Arbor, Mich., D. Byrne iš Valparaiso, Ind. ir R. Kirby iš Lemon Grove, Calif. Po 5 taškus surinko K. Škėma, J. Pinnecc, S. Popel, R. Kauser, Ed. Formanek ir M. Robinson.

Koks stiprus buvo dalyvių sąrašas įrodo ir faktas, jog neseniai "iškeptas" naujasis Chicago šachmatų meistras -- latvis J. Turns surinko tik 4,5 taško. Žinoma, čia gerokai lėmė ir laimė -- žaidėjų suporavimas, nes skaitant jau įvairių neapsižiūrėjimų atskirose partijose.

Mus labiau domina K. Škėmos pasirodymas. Jis šiame turnyre, pagal savo "reitingą" (2144), buvo įrikuotas XI-ju. Viena iš stambiausių pergalių buvo jo IV-to rato laimėjimas prieš Robion Kirby (meistrų klasės) iš Lemon Grove, Calif. Prieš tai jis buvo įveikęs Charles Musgrove iš Northlake, Ill., Douglas Grant iš Chicago, Jos Gilchrist iš Clevelando, Nugalėjęs R. Kirby, jis kartu su S. Popel turėjo "švarų" (tik 2 žmonių) rezultatą 4:0. Tada jie turėjo susitikti tarpusavyje ir čia K. Škėma, nors vienu metu buvo įgavęs persvarą, buvo priverstas supasuoti. Šeštame rate mūsų šachmatininkui pakliuvo R. Byrne (pirmenybių laimėtojas), kuris irgi nugnybo tašką. Tik paskutiniame rate K. Škėma vėl sugebėjo pelnyti tašką, nugalėdamas Robert Ilderton iš Berwyn, Ill.

K. Škėma yra vienas iš tų žaidėjų, kurie nepripažįsta šach-

PAVYKĘS BALFO VAKARAS PHILADELPHIJOJE

BALF-o 52-jo skyriaus valdyba šių metų gegužės 27 dieną surengė koncertą -- pobūvį, kuris praėjo su dideliu pasisekimu. Gauta gražaus pelno, kuris

matų teorijos. Jis turi "savo" stilių ir yra gana pavoingas. Todėl pirmose dviejose partijose jis jau buvo aiškus laimėtojas po II ėjimų, nors jo varžovai pasidavė tik po 19 ėjimų, kas irgi yra laikoma trumpomis partijomis.

Paklausus, kodėl K. Škėma nemėgsta pripažinti partijų debitų, bet iš karto nori pribaižti priešininką, jis atsakė: "Jeigu priešininkas nėra pasiruošęs, aš suardau jo visus planus, o jeigu mane jis pastebi, aš vistiek nieko nepralošiu, nes darau logiškus ėjimus".

E. Šulaitis

bus persiūstas vargo mokyklų sunkiai būklei pagerinti. Labai džiugu, jog mūsų visuomenė taip gražiai šį kilnų tikslą paremė. Valdyba nuoširdžiai dėkoja visoms ponios, aukojusioms bufetui ir visiems koncertą atsilankiusiems. Mūsų nuoširdi padėka Leonui Kauliniui ir jo vadovaujamam tautiniam ansamblui su soliste V. Bendžiūte, ir taipogi Baltimorės tautinių šokių ansamblui, vadovaujamam p. Brazaičio, kurie atliko programą be jokio honoraro. Dėkojame ir rašytojui Antanui Gustaičiui, nepagailėjusiam pastangų atvykti iš Bostono ir klausytojus patenkinti savo satyra. Nuoširdi padėka ponios: Mošinskienei, Ramanauskienei, Stankienei, Starkienei, gražiai pasidarbusioms bufete ir prie laimėjimų o p. Vasieniui ir ponams: Gudėnui, Lušaičiui, Rukšui, Šalčiūnui, stropiai dirbu-

siems visą vakarą. Ačiū Philadelphia, Media, Chester, Riverside, Cambridge ir kitų vietovių lietuviams, gausiai atsilankiusiems ir tuo užtikrinusiems vakaro pasisekimą. Dar atskira padėka Adolfui Gaigalui, sudariusiam programą ir gražiai ją pravedusiam, ir taipogi Irenai Bendžiūtei už gražių plakatų nupiešimą.

Turime gražių vilčių jog ir ateityje lietuvis atsilieps lietuvių pagalbos šauksmą.

Dėkoja už paramą

PLB Stuttgarto apylinkės valdyba gavo iš BALFo 480 svarų cukraus ir 240 dėžučių po 12 uncijų dešros. Ši brangi dovana yra išdalinta Stuttgarto apylinkės labiausiai vargstantiems lietuviams.

Sušelpusiųjų ir savo vardu nuoširdžiai dėkoju BALFo vadovybei, visiems tautiečiams, aukavusiems ir aukų rinkėjams už materialinę ir moralinę paramą. Mūsų apylinkė yra gana daug senelių, ligonių ir gausių šeimų, kurie be pašalinės paramos labai skursta. Tikiuosi, kad ir ateityje mūsų apylinkės vargantieji bus šelpiami ir remiami.

Dėkinga

PLB Stuttgarto apylinkės pirmininkė

Diktatūra P. Korėjoje

Gen. Carter M. Magruder, JAV karinių pajėgų viršininkas P. Korėjoje, pareiškė, kad jis "norai tės darbą su naująja karine junta P. Korėjos gynybai stiprinti". Pradžioje amerikietis generolas buvo pasmerkęs karinę grupę už premjero John M. Chango vyriausybės nuvertimą ir jo autoriteto pažeidimą. Vėliau pasiektu kompromisu buvo P. Korėjos armija grąžinta amerikiečio operacinė kontrolė, bet atskiri daliniai leidžiami naudoti karinės jutos revoliuciniams tikslams pasiekti.

Karinė junta paskelbė absoliutinę karinę diktatūrą krašte, nedidelei grupei karininkų pavesdama visas administracines ir teisines teises. 1948 metais priimta krašto konstitucija, nors formaliai nesusprenduota, bet faktiškai liko tik popieriaus gabalu.

Karinis režimas pažadėjo krašto valdžią grąžinti civiliams, kai tik pasieks "revoliucinius tikslus", bet iš paskutiniųjų jo veiksmų daugumas stebėtojų susidaro įspūdį, kad jis laikysis valdžią savo rankose ilgą laiką.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.
Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PROspect 8-1711
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas
uždarytas.

Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WA1brook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES
AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE
PROTECTS YOU WHEN
BUYING OR SELLING
REAL ESTATE

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIOS RŪKYTI KUMPIAI. DEŠROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykite prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

VISAD TURĖK PO RANKA GERĄ DOVANĄ

Skundžiamasi, kad lietuviškos knygos skaitytojų skaičius labai sumažėjęs. O mes galvojame, kad lietuviška knyga dar gali skaitytojų surašti. Ypač gera knyga, kokia yra R. Spalio Alma Mater.

Įsigyk ją savo bibliotekai. Įsigyk ir vieną dovanoms. Kai ateis kokia proga sveikinti artimuosius, tada nereikės rūpintis, o dovana bus jūsų namuose, įrišta gražiais, kietais viršeliais.

Įsigydamas Almą Mater paremsi lietuvių rašytoją, lietuviškos knygos leidyklą ir svarbiausia, įrodysi, kad gera lietuviška knyga skaitytojų dar turi.

Užsisakant naudokis pridėdama atkarpą.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

VISI DALYVAUKIME TAUTOS VIENYBĖS ŠVENTEJE!

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

DAINŲ ŠVENTĖ

CHICAGOJE

1961 M. LIEPOS 2 D., 3 VAL. PO PIETŲ
INTERNATIONAL AMPHITHEATRE
43 ir Halsted Streets

BILIETŲ KAINOS:

5, 4, 3, 2 ir 1 dol.

Visos vietos numeruotos.

BILIETAI paštu užsakomi, kartu siunčiant piniginių čekį, šiuo adresu:

LITHUANIAN SONG FESTIVAL
2501 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

DALYVAUJA CHORAI IŠ JAV IR KANADOS

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

**VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS
ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS**

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

ATOSTOGŲ SEZONO NUOLAIDA

"TUNE-UP":

Išvalymas ir suregulavimas žvakių, points, karburatoriaus, oro filtro, patikrinimas dinamos, regulatoriaus ir baterijos. Išplovimas radiatoriaus ir pakeitimas termos-tato. 6 cil. mot. — \$6.50. 8 cil. — \$9.00.

Maflerių įdėjimas nemokamai.

Stabdžių įdėjimas, bugnų tekinimas ir cil. (ratų) šlifavimas — \$10.00. Pilnas Auto — Body dažymas ir taisymas.

QUIK AUTO SERVICE, INC.

Sav. Pranas Grigonis

1304 East 9th Street

Telef. TO 1-1673

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

NEW SATURDAY HOURS
9:30 to 2:30

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON**FUNERAL HOMES**

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

ŠV. JURGIO PARAPIJOS MOKYKLOS ŠVENTĖ

Birželio 4 d. buvo žymi diena šios mokyklos 8-to skyriaus mokiniams: mokyklos baigimo diplomų įteikimas. Tos iškilmingos apeigos buvo atliktos per 9 val. Mišias bažnyčioje. 31 mokyklą baigę dalyvavo Mišiose, kurios buvo atnašaujamos jų intencijai, ir visi priėmė šv. Komuniją. Klebonas kun. B. Bartis pasakė baigusiesiems ypatingai įdomią kalbą.

2 val. p.p. parapijos salėje įvyko visų mokyklos skyrių paruoštas muzikos festivalis. A-kompanavo G. Karsokienė.

7-to ir 8-to skyriaus mokiniai šventę pradėjo JAV ir Lietuvos himnais. Po to jie padainavo dainas iš operetės "Princas studentas", iš "Muzikinių garsų" ir valšų "Vienos miškas", kurio pradžioje mergaitės dailiai atliko plastinį šokį. Pabaigai jie padainavo lietuviškų dainelių, labai patikusių publikai.

1-mo skyriaus mokiniai padainavo porą lietuviškų dainelių ir jų viena grupė pašoko "Noriu miego" ir "Bitutę". Kita grupė pašoko "Pasakų šalies" šokį, apsiavę "fejų" kurpaitėmis. Pulkiai pasirodė mažoji solistė Faye Vitas, skambančiu balseliu sužavėjusi svečius.

2-ro ir 3-čio skyriaus mokiniai įscenizavo įvairias žaidimų daineles.

4-tokai olandiškuose rūbuose "Vėjo malūnų" dainoje bei šokyje gražiai imitavo malūnus. Daug juoko sukėlė mergaičių padainuotas skundas kad joms reikia plauti indus. O taip pat ir berniukų dainelė apie berniuką puikuolį.

5-to ir 6-to skyriaus mokiniai prisidėjo prie programos humoristine daina "Mugė", "Que sera" ir dar pora dainelių.

Programos pabaigoje buvo įteiktos dovanos skirtos Tėvų -- Mokytojų ir Karo Veteranų Sąjūgų, tiems mokiniams, kurie gavo aukščiausius laipsnius: iš tikybės -- Raimundas Malskis ir Elaine Kogoy; iš soc. studijų -- Walter Michelbart ir Domicele Yestonsky; iš rašinių konkurso -- Konstantinas Kliorys ir Rita Malonis; iš matematikos ir gamtamokslių -- Kęstutis Cinvinskas.

Kęstutis Cinvinskas

Kęstutis Cinvinskas taip pat gavo ir stipendiją iš Benediktinų Gimnazijos.

Mokinių tėvai ir kiti parapijiečiai reiškia nuoširdžių padėką šv. Pranciškaus seserims, aukštai įvertindami jų pasiaukojimą ir darbą vaikus mokant ir auklėjant...

G. K.

• Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyrius kviečia visus studentus ir jaunimą Finis Semestri proga pasilinksinti šį šeštadienį, birželio 10 d. Čiurlionio ansamblio namuose. Pradžią 7 val. vakare. Įėjimas 75 centai.

RENGIASI LIETUVIŲ DIENAI

Lietuvių Bendruomenės I ir II Apylinkių valdybos sekmadienį posėdžiavo aptardamos devintos lietuvių dienos reikalus.

Lietuvių diena rengiama sek-

madienį, rugsėjo 3, žinomame Neuros ūkyje, prie Brunswick, Ohio. Ruošiama įdomi programa, kuri bus vėliau paskelbta. Posėdyje abi apylinkės sutarė globoti Lietuvių Klubo rengiamą vakarą birželio 24 d. kurio pėlnas skiriamas clevelandiečių dainininkų parėnimui vykstant į Dainų šventę.

BIRUTIEČIŲ POBŪVIS

L. L. K. Birutės Draugijos narių ir jų artimųjų susirinkimas -- pobūvis įvyks birželio 11 d. V. Nagevičienės Rūtos vietoje, prie Pymatuning ežero.

D. MULIOLYTĖS VESTUVĖS

Daktaro Algio Matulionio ir Danutės Muliolytės sutuoktuvės įvyks šį šeštadienį t. y., birželio mėn. 10 d. 3 val. po pietų Šv. Jurgio bažnyčioje.

MERGAIČIŲ STOVYKLA

Mergaičių stovykla vadovaujama Putnamo seselių, "Dainavoj" prasidės nuo liepos 9 ir tęsis iki liepos 23 d.

Registruotis ir informacijų kreiptis į Gailiūšių, telef. MU 1-7014.

**ŽAIBO LENGVATLETĖS
RUNGTYNIAUJA**

Gegužės 19 d. Clevelande įvykusiose LAKE ERIE A.A.U. Distrikto mergaičių prieauglio klasių 1961 m. lengvosios atletikos pirmenybėse dalyvavo ir būrelis LSK Žaibo lengvatlečių.

Šį kartą varžybos vyko 9 - 11 metų ir 12 - 13 metų amžiaus grupėse. Apie 80% visų dalyvių sudarė spalvuotosios mergaitės, kurių pajėgumas yra žinomas. Kiekvienoje rungtyje dalyvavo apie 40 - 70 dalyvių, taigi norint prasimušti į geresnes vietas, reikėjo įveikti stiprią konkurenciją.

9 - 11 metų grupėje iš Žaibiečių dalyvavo: D. Rinkutė, R. Jucaitytė, D. Čiurlionytė ir Petraitytė. Iš jų R. Jucaitytė pavyko šuolyje į augštį laimėti 3 vietą, peršokus 3' 9" (1.14 m).

12 - 13 metų grupėje, LSK Žai-bą atstovavo D. Jurgaitytė, V. Mockutė, D. Čiurlionytė ir V. Žardinokaitė. Šioje grupėje mūsiškės pasirodė gana stiprokai.

Beisbolo sviediniuko metime Dalia Jurgaitytė laimėjo I vietą, numetusi 189' 6" (57.76 m.). Tai yra nauja geriausia Š. Amerikos Lietuvių pasekmė, mergaičių B klasėje. Senoji pasekmė buvo 168' 11" (51.48 m) ir priklausė D. Klimaitė (Toronto Aušra).

Šuolyje į augštį, Vilija Mockutė laimėjo I vietą, peršokus 4' 4" ir D. Čiurlionytė III vietą, su 4' 2".

Šuolyje į tolį -- D. Čiurlionytė laimėjo II vietą nušokus 14' - 5 3/4". Vilija Mockutė čia buvo IV-j, pasiekusi 13' - 10".

Labai šaltas oras gerokai kliudė pasiekti geresnių pasekmių. Gegužės 27 d., Clevelande įvyko Clevelando ir apylinkių miestų (Greater Cleveland) mokyklų mergaičių lengvosios atletikos pirmenybės. Buvo rungtyniaujama vyresnių (10 - 12 klases) ir jaunesnių (7 - 9 klases) grupėse.

Jaunesnių grupėje dalyvavo 2 LSK Žaibo lengvatletės: A. Karaliūtė ir V. Mockutė.

A. Karaliūtė, atstovaudama St. Aloysius mokyklą, 50 yd. bėgime laimėjo 3 vietą, prabėgusi per 6.5 sek. kas yra nauja geriausia Š. Amerikos lietuvių pasekmė mergaičių B klasėje (13 - 15 metų). Senoji pasekmė buvo 6.8 sek. ir priklausė 3 mergaitėms: I. Besperaitytei, R. Besperaitytei ir pačiai A. Karaliūtei.

75 yd. bėgime A. Karaliūtė pasiekė 9.5 sek., kas yra traipogi nauja geriausia Š.A.L. posekmė mergaičių B kl. Senoji pasekmė buvo 9.7 sek. ir priklausė jai pačiai.

Vilija Mockutė, atstovaudama Collinwood mokyklą, laimėjo I vietą šuolyje į augštį, pasekme 4' 6" (1.37 m).

Šuolyje į tolį V. Mockutė laimėjo 2 vietą, nušokus 15' - 1/2" (4.58 m). Tai yra nauja geriausia Š. A. L. pasekmė. Senoji buvo 15' - 0" ir priklausė T. Supronaitėi (Toronto Vytis); pasiekta 1960 m.

Šuolyje į tolį iš vietos, V. Mockutė nušoko 7' 6 1/2" (2.30 m) laimėdama 5 vietą.

LENGVATLETŲ TRENIRUOTĖS

Nuo šio mėnesio lengvosios atletikos treniruotės vyksta: ant-radieniais ir ketvirtadieniais nuo 5:15 val iki 8:30 vakaro.

Papildomai vyksta šeštadieniais, Laikas pranešamas savaitės bėgyje.

Visus norinčius prisijungti maloniai kviečiame atvykti. Ypa-tingai, patys jauniausieji: 9 - 11 metų amžiaus.

LSK ŽAIBAS

LOTERIJA DEGTUKAIS

Tokia loterija įvyks Ispanijoje, kur yra valstybinis degtukų monopolis. Norėdama daugiau parduoti degtukų, valstybė griebėsi įvairių priemonių. Pirmą, ji pakėlė degtukų kokybę. Buvo sugalvoti taip vadinami skalbiniai degtukai, kurie gali būti uždegti ne tik patraukus per degtukų dežutės brėžiamąjį šoną, bet taip pat per batukų puspadį, per kelnės, arba kambario sieną. Be to, buvo daromos įvairių spalvų su įvairiais paveiks-

lais degtukų dežutės, kad jos būtų patrauklesnės. Bet kai šios priemonės negalėjo atlaikyti žiebtuvėlių konkurencijos, kurias pamėgo ispanai, tai valstybė sugalvojo loteriją degtukais.

Kas šiandien perka degtukų dežutę, tas be jokio kito primokėjimo, dalyvauja loterijoje. Mažiausias laimikis -- 25 pezetai, kas sudaro apie 40 amerikoniškų centų, ir didžiausias --250,000 pezetų, t. y., 4,000 dolerių. Apie savo laimėjimą galima sužinoti, kai vienas iš degtukų vartojant užsidegs raudona arba žalia spalva. Tada reikia atsargiai dežutės brėžiamąjį šoną atidaryti ir tuščią dežutę pristatyti į Estanco. Taip vadinasi valstybinė tabako, pašto ženklelių ir degtukų pardavimo vieta. Ir ten gauna priklausomą išloštą sumą.

Kiekvienoje dežutėje, po brėžiamojo šono, yra nupaišyta paslaptingi ženklai: kartais tik taškeliais, kitą kartą Morzės ženklais, arba ratukais ir vis skirtingų spalvų. Ir tuo būdu tie ženklai pasako žinovui kiek reikia mokėti. Jei po brėžiamojo šono padėtas ilgas juodas brūkš-nys -- tai reiškia, kad tuščias bilietas, nieko nelaimėta.

Ir nors tie laimėjimai labai retai pasitaiko, tačiau susidomėjimas didelis. Ir nuo to degtukų paklausa labai padidėjo.

N. B.

VILLA RUTA

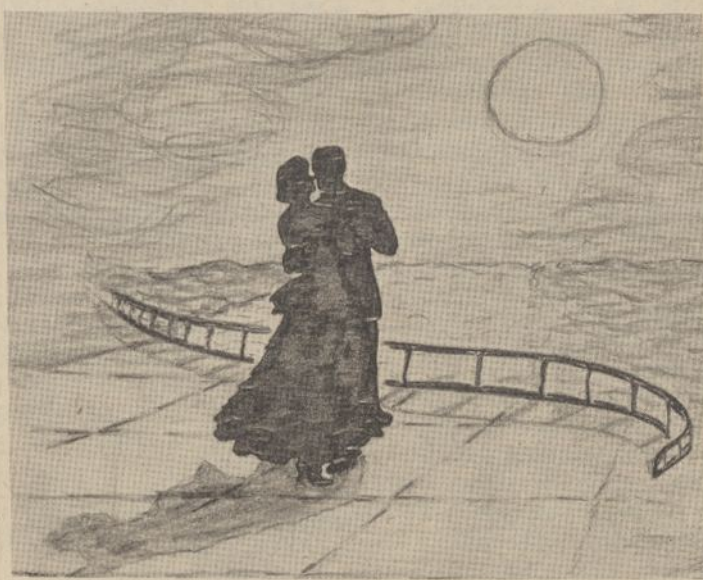
prie Pymatuning ežero

vasaravimo sezoną atidaro birželio 20 d., kur svečiai galės pasinaudoti nauju, gerai įrengtu smėlio paplūdy-mu Ohio pusėje -- tik 10 min. nuo Rūtos pėsčiomis.

Kas nori ramios aplinku-mos, poilsio gamtoje, gero maisto ir aprūpinimo -- vi-sa tai ras Rūtos viloj.

Svečiai prašomi iki rug-piūčio 1 d. kreiptis tel. WH 2-4500 (V. Nagevičienė). Vėliau laiškais. Adresas -- V. Nagius, Andover Post Office, Andover, Ohio. N. Lake Rd.

Iš Clevelando -- kelias 6 iki Andover, E. 85 iki Lake Rd. pasukti (N.) į kairę iki ketvirtos Ave., į dešinę Lakeview Dr. iki Villa Rū-ta.

LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS**FINIS SEMESTRI**

Šį šeštadienį, birželio 10 d.,
Čiurlionio namuose

Pradžią 7 val. vakare

Įėjimas 75c

VISI CLEVELANDO LIETUVIAI KVIEČIAMSI GAUSIAI ATSI-LANKYTI Į CLEVELANDO LITUANISTINIŲ
MOKYKLŲ ŠVENTĘ-GEGUŽINĘ.

KURI ĮVYKS BIRŽELIO 11 D., SEKMADIENĮ, NEURŲ ŪKYJE. PROGRAMOJE DIPLOMŲ IR DOVANŲ ĮTEIKIMAS, SPORTAS, BUFETAS IR ŠOKIAI.

BILIETAI -- 1 DOLERIS, VAIKAMS NEMOKAMAI.

P R A D Ž I A 2 V A L .

ESANT BLOGAM ORUI ŠVENTĖ ĮVYKS ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALEJE.

DIRVA

Nr. 66

1961 m. birželio 9 d.

KAS IR KUR?

• **Vilties Draugijos** valdybos posėdis įvyksta ateinančią šeštadienį, birželio 10 d., 1 val. Dirvos redakcijoje. Į posėdį atvyksta visi valdybos nariai, o taip pat ir Tautinės Sąjungos naujoji valdyba.

• **Chicagos mayoras Richard Daley**, įvertindamas gyvą lietuvių reikimąsi Chicagos mieste ir vertindamas lietuviškas dainas, priėmė kvietimą būti lietuvių Dainų šventės garbės pirmininku ir dalyvauti Dainų šventėje.

• **Povilo Jasiukonio, Litu-Garsas** atstovo adresas yra: 269 Norton St., New Haven 11, Conn. Tik tuo adresu, dėl lietuviškų filmų ir jo išleistų plokštelių, prašome kreiptis, nes anksčiau, skelbiant adresą, buvo padaryta klaida.

• **Iš Australijos į JAV**, apsilankyti giminių ir artimųjų, išvyko K. Garbaliuskienė ir J. Naujalienė.

• **Tarptautinės Rašytojų Sąjungos P.E.N.** tremtinių rašytojų centro literatūros vakaras įvyks birželio 9 d., penktadienį, 8 val. vak., Kosciuszko Foundation auditorijoje, 15 East 65 St.,

PABALTIEČIŲ PARODA LANSINGO UNIVERSITE

Gegužės 13 d. Lansinge, Michigano Valstybės Universitete, kuriame mokosi dvidešimt trys tūkstančiai studentų, tėvų savaitgalio proga, įvyko tautybių paroda ir festivalis. Nors Universitete studijuoja tik keletas lietuvių, tačiau jie, kartu su latviais ir estais, surengė bendrą pabaltiečių liaudies meno parodą.

Lietuvių skyrius buvo labai gražiai, skoningai įrengtas. Paroda aplankė kelios dešimtys tūkstančių žmonių. Dauguma ilgiau stebėto prie lietuvių skyriaus domėdamiesi mūsų eksponatais. Studentai Jūratė Petravičiūtė ir Rimantas Gražulis nuoširdžiai aiškino lankytojus apie įstatytus eksponatus ir teikdami informaciją apie Lietuvą.

Šios parodos suruošimas yra gražus pavyzdys, kad ir keli jaunuoliai gali padaryti didelį darbą. Tenka džiaugtis, kad mūsų studentai turi gilų lietuviškos garbės supratimą ir jaučia pareigą savo kraštą atstovauti.

K. K.

New Yorke. Iš lietuvių rašytojų dalyvaus Algirdas Landsbergis, Aleksis Rannit ir Antanas Skėma, kurio fragmentą iš naujausios kūrybos anglų kalba skaitys jo duktė Kristina. Iš Rannito poezijos padeklamuos amerikiečių aktorė Maria Matthews. A. Landsbergis paskaitys iš savo kūrybos ir vadovaus to vakaro programai. New Yorko liet. visuomenė kviečiama atsilankyti.

• **Nijolės Mekytės**, dr. Edvardo ir dr. Elenos Mekų dukters, sutuoktuvės su inž. Romualdu Kašuba, įvyks birželio 24 d., Apreiškimo parapijos bažnyčioj, Brooklyne. Vestuvių vaišės — Steponio restorane, New Yorke.

• **Dainininkės Vitos Valikonytės** ir inž. Geraldo Talandžio vestuvės įvyksta liepos 1 d. Chicagosje.

• **Ant. Petrauskas**, iš Detroit, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

• **Jonas Balutis**, iš Chicago, paremti Dirvos pasirinktai tautinei spaudos linijai, atsiuntė \$5.00 auką.

• **Gintautas Vėžys**, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

Vysk. V. Brizgys iš A. A. kun. dr. J. Mockaus palikimo skyrė \$500 (penkis šimtus dol.) Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Leidimo Komisioniui, kad būtų vienoda pranešimo klaida.

PATIKSLINIMAS

Š. m. gegužės 31 d. "Naujienų" 127 nr., birželio 1 d. "Draugo" 127 nr. ir "Dirvos" 63 nr. buvo tilpusios tolygios žinutės, kad Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Motinų klubas aukėjo \$2,000 šios mokyklos vadovėliams leisti.

Kai net trijuose laikraščiuose buvo minima toji patį suma, tai netenka abejoti, kad tai būtų vienoda pranešimo klaida.

Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Vadovėlių Leidimo Komisija, matydama šią klaidingą informaciją, jaučia pareigą šią žinutę patikslinti, kad CALM Motinų klubas šios mokyklos vadovėliams leisti skyrė \$1,000 (vieną tūkstantį dol.).

A. Dundulis,
CALM VLK pirm.

II Dainų Šventės Komitetas, tvarkąs visus parengiamuosius šventės darbus. Pirmoje eilėje iš kairės: Vytautas Radžius - vicepirmininkas, prelatas Ignas Albavičius - komiteto pirmininkas, Teodoras Blinstrubas - vicepirmininkas ir išdininkas, Stovi: Justas Kudirka - vicepirmininkas, Jonas Paštukas - sekretorius, Jonas Zdanis - narys muzikiniams reikalams, Jonas Jasaitis - LB Chicagos apygardos atstovas ir Stasys Daunys - spaudos reikalų vadovas. Dainų Šventėje dalyvauja chorai iš JAV ir Kanados su 1,000 dainininkų.

RETAS DAILININKŲ SUSITIKIMAS BOSTONE

Kuri laiką mes buvom įpratę matyti grupines ar atskirų dailininkų individualias dailės parodas. Birželio 3 ir 4 d. Akademinių Skautų Sąjungos Bostono skyrius, talkinamas filistierių ir visuomenės, surengė dailės parodą. Visų pirma buvo kreiptasi į tuos Bostono lietuvius, kurie turi įsigiję liet. dailininkų tapybos ir grafikos paveikslų. Pasirodė, kad Bostone jų esama apie 180. Visus juos išskabinus, būtų nemenka lietuvių dailės apžvalginė paroda. Bet ALT S-gos Bostono sk. namai, kuriuose paroda buvo rengiama, tepajėgė sutalpinti tik 86 kūrinius, ir tai sienos atrodė perkrautas.

Parodos atidarymo programai praturtinti iš New Yorko buvo pakviestas dail. Vyt. K. Jonynas. Jo paskaitos tema — šių dienų kūrėjo santykis su realybe. Reikia tarti, kad V. K. Jonynas turi Dievo dovaną kalbėti, klausytoją sugesti, įkvėpti ir įtikinti. Savo paskaitoj, pasirendamas enciklopedinėm aptarimų sąvokom, jis palietė realizmą, natūralizmą, klasicizmą, romantizmą ir dar vieną kitą izmą, kol priėjo prie šių dienų kūrėjo ir jo santykio su realybe.

Savo samprotavimuose V. K. Jonynas pažėrė apstu įdomių, originalių ir gražių minčių. Kalbėdamas apie moderninę dailę ir jos kūrėjus, jis ypač akcentavo ži-

nojimą ir intuityją, kaip neatsiejamą jų kūrėjų nuosavybę. Kad žinojimą (pažinimą) ir intuityją moderninės dailės kūrėjai turi, gal dėl to ginčytis nėra pagrindo, bet, minding, nedėrėtų dalykų nusavinti. Pažinimas, žinojimas ir intuityja, kitaip dar vadinami meistriskumu, medžiagos pažinimu ir apvaldymu, įkvėpimu, vidiniu šauksmu pasisakyti ir pan. priklauso visų laikų ir visų pakraipų meno kūrėjams. Jei pažinimo, žinojimo ir intuityjos meno kūrėjai nebūtų turėję, tai šiandien kultūros baruose mes neturėtumėm ir visų tų dailės meno izmų, kurių, jei teisingai supratu, dail. V. K. Jonynas ir nebandė neigti.

Paskaitą baigdamas, V. K. Jonynas tarė, kad šių dienų kūrėjas nėra atitrūkęs nuo realybės. Tačiau jis atsisakė atsakyti į klausimą, ar šių dienų modernioji dailė stovi pažangos ženkle, ar daugumoj tėra tik visuotinė pakrikusios žmogaus dvasios apraiška. Ir teisingai darė, nesgi mažų mažiausia mes dar neturime pakankamos laiko perspektyvos tai dailei ramiai ir objektyviai vertinti, ne vienu atveju, gal ir patys būdami kalti, kad ji yra tokia, o ne kitokia.

Dail. Vyt. K. Jonyno pasisakymas, kad kiekvienam kūrėjui yra būtina išmintis, laisvė ir tautybė, berods, buvo tos gyvosios mintys, dėl kurių jis bostoniečių tarpe susilaukė ovacijų ir visų susirinkusių pagerbimo atsistojimu. Tas buvo itin gražu, nesgi retas lietuvis kūrėjas savųjų tarpe tokios pagarbos susilaukia...

Skautų surengtoje parodoje buvo iškabinti 29 liet. dailininkų paveikslai. Daugiausia tai buvo aliejinės tapybos, akvarelės, temperos ir grafikos darbai. Senąją liet. dailininkų kartą atstovavo Ant. Žmuidzinavičius, Ad. Varnas, Jonas Mackevičius, Kaz. Šimonis, Eug. Kulvietis ir amžiaus požiūriu Ad. Galdikas.

Žmuidzinavičiaus buvo tik vienas paveikslas — Rumšiškių kaukė, bet buvo malonu pažvelgti į buvusio mokytojo ir auklėtojo darbą. Stipriai parodoj vyr. dailininkų kartą atstovavo Ad. Varnas, nes jo buvo keletas drobių, ta-

pytų Nepr. Lietuvoj ir jaučia, JAV. K. Šimonis parodytas penkiuose paveiksluose. Ad. Galdiko buvo tik du darbai, bet jų tarpe tikrai puikus ir originalus jo darbas Vėjas. Nūdienių realistų grupė parodoj buvo gana gausi ir pakankamai stipriai reprezentuojama. Ją savo darbais atstovavo Pov. Puzinas, Ant. Rūkštelė, Č. Janušas, B. Murinas, dalinai (viena didelio formato al. tapybos drobė) J. Bagdonas ir Vikt. Andriušis, nors šio dailininko buvo iškabinta ir pora teatrinių dekoracijų eskizų. Visi tos grupės dailininkai turi savo individualius veidus, turi daug savo kūrybos gynėjų, bet ir nemažai tokių, kurie jų pastangų nenori vadinti daile. Berods, ateitis bus tikrasis teisėjas, kuris kiekvieną šių dienų dailininką pastatys į jam prideramą vietą.

Žiūrint parodos iškabintų darbų, jei taip galima pavadinti, vidurio grupę tarp dešinės ir kairės — tarp realistų ir modernistų sudarė S. Čipkuvienė, Vyt. Kasulis, P. Kiaulėnas, Ged. Liaukus, J. Pautienius ir Ant. Tamošaitis. Gal todėl, kad buvo daugiau tapybinių drobių iškabinta, toje grupėje šį kartą stipriai pasireiškė J. Pautienius.

Didžiąją dalį nuosaukių modernistų sudarė Vyt. K.

Jonynas (akvarelė, spalvoti piešiniai, medžio raiziniai), Alf. Dargis, Vyt. Ignas, Kaz. Žoromskis, Liudas Vilimas, Viktoras Vizgirda ir grafikai P. Augius, Vikt. Petravičius, Vac. Ratas, Tel. Valius ir Romas Viesulas.

Vyt. K. Jonynas, nors Bostone savo parodos dar nebuvo surengęs, šioje parodoje pasirodė bene su septyniais darbais, kurie yra būdingai jonyniški, grakštūs savo linijom ir spalvom, dvelkia geru skoniu, kultūra ir estetizmu. Galvoju, kad Bostone surengta Vyt. K. Jonyno kūrinių paroda turėtų nemenko pasisekimo.

Kaip ir dera Bostone gyvenančiam, ypač stipriai parodoj pasireiškė Vikt. Vizgirda, nors pats dailininkas šiai parodai nedavė nei vieno paveikslė. Žiūrint į Vik. Vizgirdos darbus, susidaro vis gilesnis įspūdis, kad jis savo monumentine tapyba, savo sunkiom ir niūriom spalvom ypač jautriai išreiškia mūsų gyvenamo laiko tragiką. Aš drįstu spėti, kad jis yra ateities dailininkas, kad jis bus vienas pačių stipriausių lietuvių, tapytojų, kad jis susilauks daug didesnės garbės ir daug didesnio pripažinimo, negu šiandien jis turi...

Aš visada žaviuosi grafika, nes man atrodo, kad ji yra artima poezijos giminitė. Ir šioje parodoje šaukūnūs yra mūsų grafikai Vyt. K. Jonynas, Vikt. Petravičius, P. Augius, Tel. Valius, Vac. Ratas ir Rom. Viesulas.

Skautų surengtai parodai paveikslus paskolino J. Adomavičienė (1), inž. T. ir Č. Aleksoniai (1), inž. ir dr. M. Gimbutai (18), inž. A. ir V. Girnai (1), Dr. J. ir O. Girnai (3), St. Grabliauskas (12), Ald. Grinienė (1), Al. ir Ant. Gustaičiai (5), inž. Vyt. Izbickas (1), J. Kapočius (7), inž. V. ir Br. Kubiliai (3), Ver. ir Vl. Kulbokai (1), M. ir Pr. Lemberiai (3), Ant. Mažiulis (3), Dr. Br. ir G. Mikonai (4), inž. K. Nenortas (3), E. ir P. Pilkos (2), Alb. Puskepalaitis (1), El. ir St. Santvarai (7), J. Vasiliauskas (3), Iz. Vasyliūnas (6).

Skautai akademikai padarė gražų darbą, tą parodą surengdami.

St. S.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Ona Bielskienė, Lietuvos konsulo žmona, Westwood Hills Women Klube Los Angeles, Calif., suruošė parodėlę, išstatydama savo kolekcijos gintarą, audinius, juostas bei kitokius tautinius dirbinius ir ta proga susirinkusioms klubo narėms paskaitydama paskaitą apie Lietuvą. Nuotraukoje O. Bielskienė prie eksponatų.

VESTUVĖS —

"pinigų edžia", dejuoja mamos ir tėtės. Bet vistiek — dovanų reikia. Gradinsko TV, radijo, stereo patefonų ir vėsintuvų krautuvė, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. FR 6-1998.

Lietuviškojo skyriaus eksponatų dalis Lansingo universiteto parodoje.